

Opinnäytetyö (AMK)

Sosionomi (AMK)

2025

Oona Saarinen

Sama osaaminen eri paketissa?

– Turun yliopiston sosiaalityön oppiaineen ja Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja kasvatustieteiden sosionomin opetussuunnitelmien vertailua

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

2025 | 60 sivua

Oona Saarinen

Sama osaaminen eri paketissa?

- Turun yliopiston sosiaalityön oppiaineen ja Turun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja kasvatustieteiden sosionomin opetussuunnitelmien vertailua

Tässä tutkimuksellisessa opinnäytetyössä pyritään selvittämään, millaisia eroja ja yhteneväisyyksiä Turun yliopiston sosiaalityön kandidaatin ja Turun ammattikorkeakoulun sosionomin opetussuunnitelmien välillä on. Kyseessä on laadullinen tutkimus, jossa opintosuunnitelmia vertaillaan toisiinsa sekä sosiaalialan osaamisalueiden viitekehukseen.

Osaamisalueiden viitekehys määräytyy sosionomien kompetenssien sekä sosiaalityön koulutuksen tuottaman osaamisen mukaan. Opinnäytetyössä käsitellään myös sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden sijoittumista sosiaalialan työkentälle.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että opetussuunnitelmista löytyy samoja teemoja ja osaamisalueita, mutta näkökulmat sekä painotukset eroavat toisistaan. Sosionomien opetussuunnitelma vaikuttaa valmistavan opiskelijoita ohjaustyöhön ja asiakkaiden kohtaamiseen, kun taas sosiaalityön opetussuunnitelmassa pääpaino vaikuttaisi olevan ilmiöiden ja rakenteiden ymmärtämisessä sekä tutkimusosaamisessa. Lisäksi tutkimuksen perusteella voi arvioida, että molemmat opetussuunnitelmat tuottavat vahvaa eettistä sekä oikeudellista osaamista.

Asiasanat:

Sosionomi, sosiaalityöntekijä, sosiaaliala, opetussuunnitelma, alempi korkeakoulututkinto

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services

2025 | 60 pages

Oona Saarinen

Same expertise in a different package?

- Comparing the curriculum of the University of Turku's social work subject and the Turku University of applied Sciences' social services and education subjects

This Bachelor's thesis aims to shed light on the differences and similarities between the University of Turku's Bachelor of social work curriculum and the Turku university of applied Sciences' Bachelor of social services curriculum. In this qualitative study the curriculums are compared with each other and with the framework of social science competence areas.

This study would suggest that both of the curriculums include similar topics, but the focused areas and the viewpoints of the competence areas vary. Bachelor of social service curriculum seems to prepare students for daily guidance work and encountering clients in a meaningful way with emphasis on guidance methods and customer interactions.

Courses on the Bachelor of social services curriculum had more emphasis on academic research skills and understanding of the societal structures and phenomena. It appears that social work studies focus more on the broader picture and the scientific research whereas social service studies excel in the day-to-day guidance work and developing social services and methods used in the social service field.

Keywords:

Bachelor of social services, Bachelor of social work, social work, curriculum

Sisältö

Käytetyt lyhenteet tai sanasto	6
1 Johdanto	7
2 Sosiaalialan korkeakoulutus ja sen tuottama osaaminen	8
2.1 Sosiaalialan alempien korkeakoulututkintojen tutkintorakenne	8
2.2 Sosiaalialan osaamisalueiden viitekehys	9
2.3 Sosiaalialan koulutusten tuottama osaaminen	10
3 Sosiaalialan työnimikkeet ja tehtävärakenne	22
3.1 Sosiaalityöntekijän ammatti	22
3.2 Sosionomin ammatti	24
3.3 Ammattinimikkeiden sijoittuminen työkentälle	25
4 Tutkimuksen tausta ja sen metodit	28
4.1 Toimintaympäristön kuvaus	28
4.2 Tutkimuskysymykset	28
4.3 Tutkimuksen metodologia ja lähestymistavat	29
5 Tulokset	31
5.1 Keskeisten lukujen vertailu	31
5.2 Osaamisalueiden vertailu	35
5.3 Erillisten kokonaisuuksien vertailu	44
6 Yhteenveto ja pohdinta	51
6.1 Tuloksien yhteenveto	51
6.2 Tutkimuksen eettisyys, luotettavuus ja aineisto	53
6.3 Lopuksi	54
Lähteet	56

Kuviot

Kuvio 1. Opintopisteiden jakautuminen harjoitteluiden ja opinnäytetöiden ulkopuolisilla kursseilla.	32
Kuvio 2. Opetussuunnitelmien sisältämien kurssien laajuudet pois lukien harjoittelut sekä opinnäytetyöt.	32
Kuvio 3. Sosiaalialan osaamisalueiden määrällinen esiintyvyys kursseilla pois lukien harjoittelut sekä opinnäytetyöt	33
Kuvio 4. Sosiaalialan osaamisalueiden määrä eri kursseilla pois lukien harjoittelut, opinnäytetyöt sekä korkeakouluopiskeluun valmentavat kurssit	34
Kuvio 5. Osaamisalueiden esiintyvyys opetussuunnitelmissa.	35
Kuvio 6. Kieliopinnojen opintopisteiden määrä vertailtavissa opetussuunnitelmissa.	48

Taulukot

Taulukko 1. Osaamisalueiden erot tiivistetysti	11
--	----

Käytetyt lyhenteet tai sanasto

EQF	Eurooppalainen tutkintojen viitekehys
EU	Euroopan unioni
IFSW	Sosiaalityön kansainvälinen järjestö
SOAMK	Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto
Sosnet	Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto
Talentia	Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö
THL	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
TKI	Tutkimus, kehitys ja innovaatio
Valvira	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan keskusvirasto

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä vertailen Turun ammattikorkeakoulun sosionomin (AMK) opintosuunnitelmaa vuodelle 2022 sekä Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin opetussuunnitelmaa vuosille 2022–2024.

Opinnäytetyö kuului alun perin osaksi tutkimusyhteistyötä Turun yliopiston sosiaali- ja kasvatustieteiden sekä Turun ammattikorkeakoulun sosiaalityön oppiaineen välillä. Aloitin opinnäytetyön työstämisen vuoden 2022 lopulla ja se valmistuu vuoden 2025 keväällä.

Opinnäytetyön prosessi on omalla kohdallani ollut erittäin pitkä, mutta myös antoisa. Aihe on mielestäni erittäin mielenkiintoinen, sillä näiden koulutuksien eroista ja sosionomien siirtymisestä sosiaalityön koulutukseen sosionomi tutkinnon jälkeen on puhuttu paljon koulutukseni aikana. Aiheesta oli vähän tutkittua tietoa tämän opinnäytetyön alkuaikoina.

Tämän kyseisen opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda esiin vertailtavana olevien opetussuunnitelmien eroja ja yhteneväisyyksiä. Käytin opinnäytetyössä aineistona edellä mainittuja opetussuunnitelmia ja vertailin niitä keskenään sekä peilasin niitä sosiaalialan osaamisalueiden viitekehykseen. Tutkimusraportin toisessa luvussa olen kuvaillut tarkemmin sosiaalialan osaamisalueita ja kolmannessa luvussa olen käsitellyt sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden määritelmää ja heidän sijoittumistaan sosiaalialan työkentälle.

Avasin tutkimuksen tarkempia taustatietoja ja metodologisia perusteet tarkemmin luvussa 4. ja itse vertailun tulokset löytyvät viidennestä luvusta. Viimeisessä luvussa käyn tiiviisti läpi, mitä tutkimuksen tulokset voivat tarkoittaa ja miten aihetta voitaisiin tutkia tulevaisuudessa.

2 Sosiaalialan korkeakoulutus ja sen tuottama osaaminen

Sosiaalialan korkeakoulutuksessa ja niiden tuottamassa osaamisessa on eroja sekä yhteneväisyyksiä. Tässä luvussa käsittelemme erityisesti sosiaalialan korkeakoulutuksen rakennetta sekä niiden pohjalta rakentuvaa asiantuntijuutta osaamisalueiden näkökulmasta.

2.1 Sosiaalialan alempien korkeakoulututkintojen tutkintorakenne

Turun sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin ja Turun ammattikorkeakoulun sosionomin koulutuksia vertaillessa on tärkeä huomioida tutkintojen laajuudet. Suomi on mukana eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä, eli EQF:ssä. Viitekehys on kehitetty EU:n toimesta edistämään kansallisten tutkintojen ymmärrettävyyttä sekä vertailukelpoisuutta Euroopassa. (Euroopan unioni 2025.) Vaikka molemmat tutkinnot sijoittuvat Suomen tutkintojen osaamiskokonaisuuksien viitekehyksellä tasolle 6, tulee ottaa huomioon ero tutkintojen laajuudessa opintopistemäärinä (Opetushallitus 2025b).

Kandidaatin tutkinnon laajuus on 180 opintopistettä kun taas sosionomin tutkinnon laajuus vastaa 210 opintopistettä. (Turun yliopisto 2025a; Turun ammattikorkeakoulu 2025b.) Opintopiste kuvaa korkeakoulutukseen kuuluvan koulutuksen, opintokokonaisuuden tai opintojakson suoritukseen vaadittavan työn määrän. 60 opintopistettä vastaan 1600 tunnin työpanosta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö & sanastokeskus ry 2024, 187.) Näin ollen yksi opintopiste vastaa noin 27 työtuntia.

Myös tutkintojen rakenteet eroavat toisistaan. Yliopistokoulutuksessa opiskelijat suunnittelevat lähtökohtaisesti opintonsa itsenäisesti ja niihin kuuluu pääaineopintojen lisäksi sivuaineopintoja, kieli- ja viestintäopintoja, harjoitteluja sekä opinnäytetyö (Opintopolku 2025a). Ammattikorkeakouluopiskelu muistuttaa rakenteeltaan enemmän koulua kuin yliopisto-opiskelu ja tutkintoon

kuuluu usein perusopintoja, ammattiopintoja, vapaasti valittavia opintoja, opinnäytetyö sekä työelämän harjoitteluita. (Opintopolku 2025b).

2.2 Sosiaalialan osaamisalueiden viitekehys

Puhuttaessa sosiaalialan koulutuksen tuottamasta osaamisesta, sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden korkeakoulutuksen tuottama osaaminen on määritelty näiden koulutusalojen omien yhteistyöverkostojen toimesta.

Ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutusohjelmista valmistuneiden osaamista on määritellyt Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto SOAMK. Määrittelyissä osaaminen jaotellaan kompetensseihin, joiden tarkoituksena on kuvastaa koulutuksista valmistuneiden osaamista työelämävastaavuuden näkökulmasta. Määrittelyjä on tällä hetkellä kolme: Sosionomi amk-tutkinnon kompetenssit, Sosionomi YAMK-tutkinnon kompetenssit sekä varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit. (SOAMK 2024.)

Sosiaalityöntekijöiden koulutuksen osaamista taas on kuvailtu Lähteisen ym. (2017) toimesta Sosnetin julkaisussa Sosiaalityön koulutuksen tuottama osaaminen. Sosnet on sosiaalityötä opettavien yliopistojen yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on edistää peruskoulutus- ja tutkimusyhteistyötä ja järjestää sosiaalityön erikoistumis- ja tohtorikoulutusta (Sosnet 2024). Ajatus sosiaalityön koulutuksen tuottaman osaamisen kuvaamisesta on lähtenyt alun perin liikkeelle koska on havaittu, että eri yliopistoiden tutkintovaatimuksien sisällöt ja painopisteet ovat hyvin samanlaisia, vaikkakin esimerkiksi tutkintorakenteelliset ratkaisut ovat voineet vaihdella (Lähteinen ym. 2017, 4).

Tarkastellessa sosionomien kompetensseja sekä sosiaalityön koulutuksen tuottamaa osaamista, on helppo havaita, että niissä on samoja piirteitä. Molemmat kuvaukset sisältävät lähestulkoon samanlaisen kuvauksen näiden ammattinimikkeiden osaamisesta, vaikka niissä onkin käytetty hieman eri kategorioita ja tapoja esittää kyseinen osaaminen.

Sosionomien kompetensseissa on kuusi kuvailtua osaamisaluetta: Sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. Jokainen osaamisalue sisältää oman kuvailunsa siitä, mitä kyseinen osaamisalue pitää sisällään tai miten tämä osaaminen tulee ilmi työelämässä. (SOAMK 2023.)

Sosiaalityön koulutuksen tuottamaa osaamista taas on kuvailtu Lähteisen ym. (2017) toimesta jäsentämällä osaaminen kymmeneen kategoriaan. Näitä kategorioita ovat: Yhteiskuntatieteellinen osaaminen, tutkimusosaaminen, eettinen osaaminen, vuorovaikutusosaaminen, työmenetelmäosaaminen, oikeudellinen osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, kehittämis- ja muutososaaminen, johtamisosaaminen sekä rakenteellisen sosiaalityön osaaminen.

2.3 Sosiaalialan koulutusten tuottama osaaminen

Jotta näitä kahta koulutusta olisi helpompi vertailla, voidaan näistä kahdesta edellä mainitusta määritelmästä tehdä yksi yhtenäinen kuvaus, joka kattaa molempien koulutusten tuottaman osaamisen. Yhtenäisen kuvauksen tarkoituksena on se, että opetussuunnitelmien sisällöistä voidaan poimia yhteisiä teemoja, joiden pohjalta opetussuunnitelmia voidaan vertailla.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sosiaalityön koulutuksen tuottaman osaamisen sekä sosionomien kompetenssien keskeisiä eroja. Taulukossa ei ole kuvattu viitekehysten yhteneväisyyksiä, vaan niitä käsitellään tarkemmin taulukon jälkeisessä tekstissä.

Taulukko 1. Osaamisalueiden erot tiivistetysti

Sosionomien kompetenssit	Sosiaalityön tuottama osaaminen
Osaamisalueita kuusi	Osaamisalueita kymmenen
Osaamisalueet ovat laajoja ja sisältävät useita kohtia	Osaamisalueet ovat tarkkoja ja tiiviitä
Asiakastyön osaaminen on erillisenä osaamisalueenaan	Asiakastyön osaaminen ei ole erillisenä osaamisalueenaan, mutta kuvaus löytyy osana aineopintojen kuvausta
Yhteinen osaamisalue kokonaisuus työelämä-, johtamis-, sekä yrittäjyysosaamiselle	Johtamisosaaminen omana kokonaisuutenaan. Ei erillistä mainintaa työyhteisö- tai yrittäjyysosaamiselle
Yhteinen osaamisalue tutkimukselliselle kehittämis- ja innovaatio-osaamiselle	Tutkimusosaaminen sekä kehittämis- ja muutososaaminen omina osaamisalueinaan
Vuorovaikutus-, työmenetelmä- sekä oikeudellinen osaaminen eivät ole erillisinä osaamisalueinaan, mutta löytyvät osana muita osaamisalueita	Vuorovaikutus-, työmenetelmä- sekä oikeudellinen osaaminen ovat erillisinä osaamisalueinaan
Viitekehysten yhteisiä osaamisalueita ovat eettinen osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen sekä yhteiskuntaosaaminen	

Ensimmäinen kokonaisuus, joka löytyy sekä sosionomien kompetensseista että sosiaalityön koulutuksen tuottamasta osaamisesta on sosiaalialan eettinen osaaminen.

Lähteisen ym. (2017, 15) mukaan arvoihin ja etiikkaan liittyvä osaaminen luo pohjan kaikelle sosiaalityönkentällä tehtävälle työlle. Heidän mukaansa eettisiin taitoihin kuuluu esimerkiksi sosiaalisten ilmiöiden sensitiivisyyden, inhimillisyyden sekä henkilökohtaisen luonteen ymmärtäminen ja kohtaaminen.

Lisäksi he nostavat esiin sosiaalityössä käytettävän ammatillisen vallan reflektoinnin tärkeyden. Sosiaalityöntekijöiltä vaaditaan myös eettisesti vahvoja vuorovaikutustaitoja sekä psykologisen työn osaamista ja kykyä toimia eettisesti kestäväällä tavalla vaativissa ja ammatillista harkintaa edellyttävissä asiakastilanteissa. (Lähteinen ym. 2017, 15).

Sosionomien kompetensseja kuvaavassa lausunnossa kuvataan enemmänkin sitä, miten eettiset taidot näkyvät sosionomien toimintatavoissa ja työskentelyssä. Kuten sosiaalityöntekijöiden osaamisessa, arvot ja sosiaalialan eettiset käytännöt nousevat esiin myös sosionomien toiminnan kivijalkana. Yhteistä on myös se, että reflektio nostetaan esiin osana eettisiä taitoja, tosin sosionomien kohdalla painotetaan työntekijän oman ihmiskäsityksen ja arvomaailman merkityksen hahmottamista. Osana eettistä toimintaa, sosionomeilta edellytetään kulttuurisensitiivisyyden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon sekä yleisen moninaisuuden edistämistä ja haavoittuvassa asemassa olevien yksilöiden sekä yhteisöiden aseman tukemista. (SOAMK 2023.)

Sosiaalialan eettisiä periaatteita ja velvoitteita käsitellään myös useiden muiden toimijoiden näkökulmasta. Oikeudellisesta näkökulmasta eettisistä velvoitteista mainitaan laissa sosiaalialan ammattihenkilöstä 1:4, jossa määritetään sosiaalialan ammattilaisen eettisen toiminnan päämääräksi edistää sosiaalista toimintakykyä, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta, ehkäisten samalla syrjäytymistä ja lisäten hyvinvointia. (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817 1:4.)

Sosiaalialan eettistä perustaa on määritelty myös maailmanlaajuisesti kansainvälisen sosiaalityöntekijöiden liiton toimesta, viimeisimmin vuonna 2018, jolloin liitto julkaisi tämänhetkisen globaalin sosiaalityön eettisten periaatteiden lausunnon. Lausunnossa jäsennetään sosiaalityön alalla toimivien ammattilaisten eettisiä velvoitteita ja esiin nousee pitkälti samoja asioita, joita on kuvattu sekä sosiaalityön koulutuksen tuottamassa osaamisessa että sosionomien kompetensseissa. Tällaisia toimintamalleja ovat esimerkiksi eettinen ammatillinen vallan käyttö sekä osallisuuden ja itsemääräämisoikeuden edistäminen. (IFSW 2018.)

Sosiaalityön koulutuksen tuottamasta osaamisesta sekä sosionomien kompetensseista löytyy myös toinen yhteinen osaamiskokonaisuus, joka koskettaa sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamista. Sosiaalityöntekijöiden koulutuksen näkökulmasta palvelujärjestelmäosaaminen on tärkeää, sillä sosiaalityöntekijöiden täytyy ymmärtää asiakkaiden elämäntilanteisiin liittyvien riskien sekä sosiaalialan kohdeilmioiden yhteys palvelujärjestelmään. Sosiaalityöntekijöiltä odotetaan kykyä kehittää järjestelmää sekä uusia toimintamalleja vastaamaan asiakkaiden tulevaisuuden tarpeisiin. Päivittäisessä työssä sosiaalityöntekijöiltä vaaditaan kykyä hallita palvelu- ja etuusjärjestelmään liittyviä tietoja tukeakseen asiakkaitaan palvelujärjestelmässä toimimisessa, jotta he pystyvät hyödyntämään palveluita heidän elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. (Lähteinen ym. 2017, 15.)

Myös sosionomien palvelujärjestelmäosaamiseen kuuluu sosiaaliturvan toimintaperiaatteiden ymmärtäminen sekä eri sektoreiden tuottamien sosiaali-, terveys- ja kasvatuspalveluiden hahmottaminen niiden järjestämisen, ohjauksen ja valvonnan näkökulmasta. Näiden kokonaisuuksien lisäksi esimerkiksi moniammatillisessa verkostoyhteistyössä toimimiseen tarvittavat taidot sekä palveluohjaus katsotaan osaksi palvelujärjestelmäosaamista. (SOAMK 2023.)

Palveluohjaus on sosiaalialalla tehtävää yksilökeskeistä työtä, jossa ohjaaja kartoittaa asiakkaan tilannetta ja ohjaa häntä palveluihin liittyen. Ohjaajan tehtävänä on huolehtia asiakkaan palvelukokonaisuudesta ja vastata hänen tilanteensa edellyttämien palveluiden suunnittelusta, hankkimisesta ja yhteensovittamisesta. Palveluohjaustyö edistää asiakkaan hyvinvoinnin sekä terveyden lisäksi organisaatioiden välistä yhteistyötä ja palveluiden vaikuttavuutta. (THL 2023a.)

Palvelujärjestelmäosaamisen ja siihen liittyvän palveluohjausosaamisen lisäksi sekä sosionomeilta, että sosiaalityöntekijöiltä odotetaan yhteiskuntaosaamista. Sosiaalityön näkökulmasta lähtökohtana on, että sosiaalityöntekijät näkevät tietoisesti ihmisen osana yhteiskuntaa, sen yhteisöjä, instituutioita ja järjestelmiä. Sosiaalityössä tarvitaan kykyä jäsentää sosiaalisia ilmiöitä ja ihmiselämän kokonaisuuksia niiden monimuotoisuudesta ja ristiriitaisuudesta

riippumatta. Oleellista on, että sosiaalityöntekijöillä on asiakastilanteiden yhteiskuntayhteyden ymmärrystä eli he havaitsevat miten sosiaalialan kohdeilmiöt sijoittuvat yksilön ja yhteiskunnan väliseen suhteeseen. (Lähteinen ym. 2017, 14.)

Sosionomien yhteiskuntaosaaminen painottuu osallisuuteen ja omaehtoisen toimijuuden edistämiseen. Sosionomien yhteiskuntaosaamiseen kuuluu esimerkiksi julkishallinnon päätöksentekojärjestelmien tunteminen ja kyky toimia näiden järjestelmien puitteissa asiakkaiden etua ajaen. Sosionomien ammattitaitoon kuuluu kyky arvioida yhteiskunnallisten ilmiöiden vaikutusta eri asiakasryhmien mahdollisuuksiin toimia yhteiskunnassa. Ammatillisena sosionomien tulee myös ehkäistä marginalisoitumista ja ylipäättään tarkastella huono-osaisuutta, eriarvoisuutta ja hyvinvointia luovia rakenteita sekä prosesseja ja niiden merkitystä asiakkaiden, ryhmien ja yhteisöjen mahdollisuuksiin toimia osana yhteiskuntaa. (SOAMK 2023.)

Yksi tapa vähentää ihmisten eriarvoisuutta, huono-osaisuutta ja syrjäytymistä on edistää heidän osallisuuttaan. Osallisuutta voidaan määritellä yksilön kokemuksena siitä, että hän on tärkeä osa kokonaisuutta, hän tulee kuulluksi omana itsenään ja hän pystyy vaikuttamaan elämänsä kulkuun sekä yhteiskunnallisiin asioihin. Jotta osallisuus voi toteutua, ihmisellä täytyy olla yhteys omiin sekä yhteisiin voimavaroihin kuten luottamukseen, riittävään toimeentuloon, palveluihin sekä erilaisiin toimintoihin. (THL 2023b, 17.)

Osallisuuden edistäminen tulisi olla osa palveluita, toimintoja ja yhteiskuntapolitiikkaa, sillä hyvinvoinnin edistämisen lisäksi osallisuus tukee erilaisten yhteiskuntaryhmien kohtaamista, parantaa palveluita ja edistää kansalaisten työ- sekä opintopoluilla etenemistä. Osallisuus koskettaa monia ihmiselämän osa-alueita ja näin ollen olisi tärkeää, että osallisuuden edistämistyössä pyrittäisiin hallinnon ja osaamisalojen rajoja ylittävään yhteistyöhön. (THL 2023b, 13.)

Osallisuutta on tutkittu jonkin verran ja sen edistämistyössä voidaan käyttää erilaisia hankkeita. Kehittämis- ja tutkimusosaaminen onkin osa sosiaalialan

ammattilaisten osaamista. Sosiaalityöntekijöiltä odotetaan kehittämis- ja muutososaamista, sillä yhteiskunnassamme tapahtuva muutos luo sosiaalityöntekijöille uudenlaisia sosiaalisia kysymyksiä, jotka vaativat innovatiivisia ratkaisuja. Sosiaalialan kehittämistyössä edellytetään valmiutta kehittää uudenlaisia työmenetelmiä, toimintatapoja ja palveluprosesseja sekä toimia yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa näiden uusien innovaatioiden luomiseksi. (Lähteinen ym. 2017, 15).

Myös tutkimusosaaminen on tärkeä osa sosiaalityöntekijöiden taitoja. Sosiaalityön koulutuksen myötä syntyvä asiantuntijuus on teoria- ja tutkimustietopohjaista, sillä sosiaalityön koulutusta on kehitetty tutkimusperustaisesti. Näin ollen sosiaalityöntekijöiden osaamisen pohjana on tieteellinen ajattelu ja päättely sekä tiedon hankinta, argumentointi ja tieteellinen kirjoittaminen. Sosiaalityöntekijöiden koulutus antaa edellytykset analysoida ja tuottaa tutkimustietoa esimerkiksi sosiaalialan ilmiöistä, asiakkaista ja palvelujärjestelmästä sekä niiden vaikutuksesta. (Lähteinen ym. 2017, 15.)

Sosionomien kehittämis- ja tutkimusosaaminen painottuvat kehittämishankkeisiin ja innovatiivisuuteen. Sosionomeilta edellytetään taitoa kehittää asiakastyön toimintatapoja, menetelmiä ja palveluprosessia tutkimus- ja kokemustietoon pohjautuen. Sosiaalialalla vaaditaan myös taitoa soveltaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiomenetelmiä sekä tuottaa ja käyttää tietoa asiakkaiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Tutkimus- ja kehittämistyössä täytyy myös ottaa huomioon kestävä kehityksen periaatteet ja tutkimuseettiset viitekehykset. (SOAMK 2023.)

Erityisesti hanketyön työtehtävät voivat olla moninaisia ja yhteistyötä tehdään usein oman organisaation lisäksi muiden hankekumppaneiden kanssa. Tämän tyyppisessä työssä tarvitaan myös itsensä johtamisen taitoja. (Tampereen yliopisto 2025.) Johtamistaidot löytyvätkin sekä sosionomien että sosiaalityöntekijöiden osaamisalueista. Johtamisen lisäksi sosionomien kompetensseihin kuuluu työyhteisö- sekä yrittäjyysosaaminen. Sosionomien työyhteisöosaamiseen kuuluu muun muassa kyky tunnistaa erilaisten verkostojen mahdollisuudet ja toimia sujuvasti osana moniammatillista tiimiä ja työyhteisöä. Työyhteisö- sekä

johtamistaitoihin kuuluu myös työturvallisuuden sekä työhyvinvoinnin teemojen hallitseminen. (SOAMK 2023.)

Johtamistaidoista puhuttaessa sosionomilta odotetaan kykyä ymmärtää itsensä ja työyhteisönsä johtamisen merkitys osana työn organisointia sekä asiantuntijuuden kehitystä ja urasuunnittelua. Sosionomien tulee kyetä toimimaan esihenkilönä ja työyhteisönsä jäsenenä eettisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Johtamis- ja yrittäjäystaidot kuvaavat myös sosionomien ymmärrystä henkilöstö-, tieto-, strategia- ja talousjohtamisen merkityksestä organisaation toiminnassa ja heidän ammatillista kykyänsä arvioida oman työnsä laatua ja tuloksia. (SOAMK 2023.)

Sosiaalityön koulutuksessa johtamistaitoja tarkastellaan näkökulmasta, jossa sosiaalityöntekijöillä on yleensä päävastuu asiakastilanteista ja erityisesti kokonaisarvioinnin tekemisestä. Sen lisäksi, että sosiaalityöntekijöiltä edellytetään kykyä johtaa erinäisiä asiakasprosesseja, heidän tulee myös hallita johtamiseen, talouteen ja hallintoon liittyviä prosesseja. (Lähteinen ym. 2017, 16.)

Korkeakoulujen arviointineuvosto on aikaisemmin kehottanut sosiaalialaa opettavia yliopistoja ja ammattikorkeakouluja painottamaan erityisesti sosiaalipalveluiden johtamisen, hallinnon ja talouden opetusta (Pakarinen & Kananoja 2017, 483–484). Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta tehdyssä kirjallisuuskatsauksessa, käy ilmi, että sosiaalialan johtajilta edellytetään monialaista osaamista ja kykyä yhdistää erilaisia johtajuusrooleja. Sosiaalialalla tarvitaan muutosjohtajia, jotka osaavat jakaa, usein niukat, resurssit sosiaalialan arvoja kunnioittavalla tavalla eri palveluihin. Sosiaalialan johtajien tulee myös tuntea työn sisällöt, alan arvot ja asiakkaiden sekä työntekijöiden erilaiset tarpeet. (Pekkarinen 2010, 36.)

Hyvät vuorovaikutus taidot lienevät tärkeitä johtamistyössä ja ne löytyvätkin sekä sosionomien että sosiaalityöntekijöiden perusosaamisesta. Sosionomien kompetensseissa vuorovaikutustaidot nousevat esiin osana eettistä sekä asiakastyön osaamista. Sosiaalialalla tehtävän työn näkökulmasta,

sosionomeilta edellytetään kykyä toimia dialogisesti ja sensitiivisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. (SOAMK 2023.)

Vuorovaikutusosaaminen korostuu sosiaalityöntekijöiden osaamisessa omana kategorianaan, sillä sosiaalityön kentällä vastaan tulevat ilmiöt sijoittuvat ihmisten välisiin suhteisiin ja yhteisöihin. Tällöin ammattilaisilta vaaditaan vankkaa ymmärrystä kulttuurienvälisyydestä, arvoista, etiikasta sekä vuorovaikutuksesta kokonaisuudessaan. Lisäksi heidän tulee ymmärtää, miten tulkinnanvaraista sosiaalinen todellisuus on. Sosiaalityöntekijöiltä odotetaan kykyä kohdata asiakkaiden erilaisuutta ja toimia hankalissakin asiakastilanteissa ongelmia purkavalla tavalla eettisyyttä unohtamatta. (Lähteinen ym. 2017, 15.)

Sosiaalialan työssä tarvittavista vuorovaikutustaidoista ja kohtaamisesta on kirjoitettu melko paljon. Vilénin ym. (2008, 17) mukaan vuorovaikutustaitoja pidetään kuitenkin usein jokseenkin epämääräisenä osana sosiaalialan ammattipätevyyttä. Vuorovaikutustaidot voidaan nähdä tavallaan itsestäänselvytenä tai jopa toissijaisena taitona, joka voi näkyä esimerkiksi kunnioittavan kohtaamisen sanoittamisena ilman, että kunnioitus kuitenkaan toteutuu käytännön asiakastyössä. Vilén ym. (2008, 17) painottavatkin, että vuorovaikutustaidot ovat sosiaalialan ammattitaitoja siinä missä muutkin ja niitä voi oppia sekä kehittää koko työuran ajan.

Vuorovaikutustaidot lukeutuvat osaksi sosionomien asiakastyön osaamista. Sosionomien näkökulmasta sosiaalialan asiakastyön osaamiseen kuuluu kuitenkin paljon muutakin kuin vuorovaikutustaitoja. Asiakkaalle turvallisen palveluprosessin suunnittelu, toteutus ja arviointi osallisuutta sekä voimavaroja tukevalla tavalla on keskeinen osa asiakastyön perusteita. Sosionomeilta edellytetään kykyä toimia erilaisissa asiakastilanteissa sekä havaita ja arvioida ihmisen hyvinvointiin liittyviä suoja- ja riskitekijöitä. (SOAMK 2023.)

Osana asiakastyön kokonaisuutta, sosionomien tulee tukea yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen kasvua, kehitystä ja arkea tavoitteellisesti monenlaisissa elämäntilanteissa. Työtä tulee myös kyetä toteuttamaan ja dokumentoimaan

digitaalisessa ympäristössä, tietoturva- ja suojavaatimukset huomioon ottaen. Päivittäisen asiakastyön teemojen lisäksi sosionomeilta edellytetään kriittisen itsereflektion taitoja osana asiakastyön osaamista. (SOAMK 2023.)

Asiakastyön osaamista ei ole listattu sosiaalityön koulutuksen tuottamassa osaamisessa omana kokonaisuutenaan, mutta useampi sosionomien kompetensseissa mainituista asiakastyön osaamisen osa-alueista, kuten vuorovaikutus- sekä menetelmäosaaminen, löytyvät sosiaalityöntekijöiden osaamisesta joko omana kokonaisuutenaan tai osana muita kokonaisuuksia.

Lisäksi asiakastyön osaaminen nousee esiin sosiaalityöntekijöiden aineopintojen keskeisimmissä osaamistavoitteissa, joissa edellytyksenä on, että sosiaalityötä opiskelevat omaat perusvalmiudet mikrotason vuorovaikutukselliseen asiakastyöhön ja kykenevät soveltamaan näitä taitoja ohjatusti. Aineopinnoissa sosiaalityötä opiskelevat oppivat myös refleктоimaan omaa osaamistaan suhteessa työkentän vaatimuksiin. (Lähteinen ym. 2017, 11.)

Sosiaalialan työssä toimitaan erilaisten asiakasryhmien kanssa monenlaisissa toimintaympäristöissä. Näin ollen ammattilaiselta vaaditaan taitoa soveltaa vuorovaikutuksellisia taitoja sekä kykyä ymmärtää ja tukea asiakkaita, jotka ovat heikommassa yhteiskunnallisessa asemassa. Sosiaalialan asiakastyössä korostuu työntekijän ja asiakkaan välisen luottamuksen, vuorovaikutuksen, voimaantumisen sekä osallisuuden merkitys. (Raatikainen ym. 2019, 126.)

Sosiaalialan ammattilaiselta vaaditaan myös kykyä mukauttaa omaa työtötään asiakastilanteeseen sopivaksi. (Raatikainen ym. 2019, 126.) Sosiaalityön kentällä tehtävä asiakastyö edellyttääkin vahvaa työmenetelmäosaamista. Sosiaalityöntekijöiden metodinen osaaminen korostuu erityisesti tilannearvion tekemisessä, johon kuuluu sosiaalityöntekijöiden kyky arvioida tilanteita kokonaisvaltaisesti, antaa psykososiaalista tukea, tarjota tarpeen mukaisia interventioita sekä palveluita ja tehdä yhteiskunnallista vaikuttamistyötä. (Lähteinen ym. 2017, 15.)

Sosionomien näkökulmasta työmenetelmä ja työorientaatio osaaminen kuuluu osaksi asiakastyön osaamista. Sosionomien tulee arvioida ja käyttää sosiaaliohjauksen menetelmiä ja työorientaatioita erilaisissa asiakastyön toimintaympäristöissä. Lisäksi sosionomien tulee työskennellessään käyttää hyvinvoinnin edistämisen sekä varhaisen tuen orientaatiota ja kuntouttavaa työtettä soveltaen varhaisen tukemisen ja ennaltaehkäisevän työn menetelmiä. Ennaltaehkäisyyn lisäksi sosionomien tulee ymmärtää psykososiaalisen tuen merkitys ja toimia asiakkaan kanssa myös muutos- ja kriisitilanteissa. (SOAMK 2023.)

Menetelmät, toisin kutsutut menetelmät, käsitetään useimmiten järjestelmällisiksi ja suunnitelmallisiksi tavaksi toimia. Menetelmien avulla ratkaistaan ongelmia, suoritetaan tiettyjä toimintoja tai tavoitellaan asetettua päämäärää. Tähän määritelmään olisi hyvä myös lisätä se, että metodeja tulisi voida opettaa ja niitä pitäisi pystyä soveltamaan samankaltaisissa tilanteissa muissa ympäristöissä. (Kananoja 2017a, 178.)

Tilannearvion merkitys korostuu työn metodisuudessa ja ammattimaisuudessa. Menetelmien käyttö vaatii tilanteen, ongelman tai kysymyksen mahdollisimman täsmällistä kuvausta. Lisäksi menetelmien onnistuminen edellyttää ammattilaiselta asiakkaan kanssa keskustelua, sillä on tärkeä ymmärtää mihin nimenomaisiin tekijöihin työskentely kohdistuu ja miten asiakkaan ja ammattilaisen välinen yhteistyö muutoin toteutuu. (Kananoja 2017a, 179.)

Sosiaaliala ei kuitenkaan rajoitu yksilöntasolle, vaan sosiaalialan työtä ja erityisesti sosiaalityötä tehdään myös yhteiskunnan rakenteissa. Tämän vuoksi rakenteellinen sosiaalityö nimetäänkin yhdeksi sosiaalityön koulutuksen tuottamaksi osaamisalueeksi. Sosiaalityön kentällä tehtävälle työlle on ominaista, että siinä tunnistetaan niitä prosesseja ja ongelmakohtia, jotka aiheuttavat yhteiskunnassa syrjäytymistä sekä huono-osaisuutta. Sosiaalityöntekijöiltä edellytetään kykyä tuottaa tietoa näistä prosesseista ja esittää niihin erilaisia ratkaisuehdotuksia. (Lähteinen ym. 2017, 16.)

Rakenteellista sosiaalityötä tehdessä, vaaditaan ymmärrystä poliittisesta järjestelmästä ja siitä, miten siihen voidaan vaikuttaa. Työssään sosiaalityöntekijöiden tehtävänä on parantaa heikompiensaisten asemaa. Rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluu myös yhteiskunnallista vaikuttamista. Tämä edellyttää sitä, että sosiaalityöntekijöillä täytyy olla taito toimia yhteiskunnallisina vaikuttajina, jonka lisäksi heidän täytyy kyetä käymään julkisia keskusteluja sosiaalityötä koskevista yhteiskunnallisista aiheista. Keskustelut voivat koskea esimerkiksi sosiaalityön tehtäviä, tavoitteita ja toimintamahdollisuuksia sekä sosiaalityön piirissä olevien asiakkaiden yhteiskunnallista asemaa. (Lähteinen ym. 2017, 16.)

Rakenteellista sosiaalityötä ei mainita nimellisesti sosionomien kompetensseissa. Tämä voi osittain johtua siitä, että rakenteellinen sosiaalityö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen mielletään toisinaan yksinomaan sosiaalityöntekijöiden osaamisalueeksi. Sosionomien kompetensseista löytyy kuitenkin rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyviä teemoja. Sosionomien tulee esimerkiksi arvioida yhteiskunnallisten ilmiöiden ja valtarakenteiden merkitystä ja niiden vaikutusta ihmisten mahdollisuuksiin toimia yhteiskunnassa. Lisäksi sosionomien tulee analysoida yhteiskunnan rakenteita ja prosesseja, jotka tuottavat eriarvoisuutta, huono-osaisuutta tai hyvinvointia. (SOAMK, 2023.)

Rakenteellista sosiaalityötä on kehitetty menneinä vuosina ja kehitystyö jatkuu edelleen (THL 2024). Rakenteellisen sosiaalityön määritelmään vaikuttavat monenlaiset muuttuvat tekijät kuten eletty aikakausi sekä kulttuuri, mutta pohjimmiltaan se vaikuttaisi sijoittuvan sosiaalityön perusymmärrykseen, jonka mukaan ihminen sijoittuu omaan tilanteensa ja elinympäristöönsä osana monimutkaista rakenteiden verkostoa. Rakenteellisen sosiaalityön tarkoituksena on vaikuttaa muun muassa yhteiskunnallisiin ja ideologisiin tilanteisiin ihmisten elinolojen ja tilanteiden edistämiseksi. (Pohjola 2014, 33.)

Rakenteellinen sosiaalityö on yhteydessä yhteiskuntaosaamiseen, mutta sen toteuttamiseen tarvitaan myös oikeudellista osaamista. Oikeudellinen osaaminen on nostettu esiin sosiaalityöntekijöiden osaamisessa omana kokonaisuutenaan. Ihmis- ja perusoikeuksien tuntemus sekä niiden edistäminen

ja varmistaminen ovat sosiaalityön perustaa. Sosiaalityöntekijöiden tulee hahmottaa sosiaalialan oikeudellinen ympäristö sekä oma roolinsa julkisen vallan käyttäjänä, sillä heiltä vaaditaan vahvaa osaamista asiakastyön prosesseissa tehtävistä oikeudellisista päätöksistä. Sosiaalityöntekijöiden tehtävänä on varmistaa asiakkaidensa oikeusturvan toteutuminen ja työssään tehtävien päätösten oikeudellisten vaikutusten arviointi. (Lähteinen ym. 2017, 15.)

Juridista osaamista ei ole nostettu omaksi osaamisalueekseen sosionomien kompetensseissa, mutta sitä on kuvattu useammassa kompetenssien kokonaisuudessa. Sosionomien eettisen osaamisen lähtökohtana on, että he toimivat työssään ihmis- ja perusoikeussäädösten mukaisesti. Osana palvelujärjestelmäosaamista sosionomien tulee tuntea sosiaalialan oikeudellinen säädöspohja perusteellisesti ja toimia aina keskeisen lainsäädännön pohjalta. Lisäksi sosionomien täytyy hahmottaa keskeinen työlainsäädäntö osana johtamis- ja työyhteisö osaamista. (SOAMK 2023.)

Kuten tästä kappaleesta käy ilmi, sekä sosiaalityön että sosionomin tutkinnot tuottavat valtavasti ammatillista osaamista erilaisista sosiaalialalla tarvittavista kokonaisuuksista. On kuitenkin tärkeä huomata sosiaalityön koulutuksen tuottamasta osaamisesta puhuttaessa, että sosiaalityön koulutus pitää sisällään sekä yhteiskuntatieteiden kandidaatin sekä maisterin tutkinnon.

Vaikka tässä opinnäytetyössä vertailun kohteena ovat vain Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin tutkinnon sekä Turun ammattikorkeakoulun sosionomin tutkinnon sisällöt, koen että Lähteisen ym. (2017) teos sosiaalityön koulutuksen tuottamasta osaamisesta, on relevantti viitekehys myös sosiaalityön kandidaatin tutkinnon tarkasteluun. Pidän teosta validina viitekehyyksenä, sillä Lähteisen ym. (2017, 10) mukaan sosiaalityön koulutuksen osaamistavoitteet rakentuvat kumuloituvan oppimisen ympärille. Kumuloituvan oppimisen periaatteen mukaan, sosiaalityön opiskelijat syventävät osaamistaan opintojen aikana, aloittaen ensin perusasioita ja siirtyen niistä koulutuksen aikana asiantuntijuutta syventäviin aiheisiin.

3 Sosiaalialan työnimikkeet ja tehtävärakenne

Jotta sosionomien sekä sosiaalityön kandidaattien koulutusta voisi vertailla, on tärkeä ymmärtää näiden tutkintonimikkeiden määritelmät ja niitä ohjaava säädöspohja. Sosiaalityöntekijän sekä sosionomin ammatit ovat säädeltyjä eli niiden harjoittamiseen vaaditaan lain perusteella tietty koulutus tai tutkinto (Opetushallitus 2025a). Määritelmien lisäksi on hyvä hahmottaa, miten nämä ammatit sijoittuvat sosiaalialan työkentälle. Aiheesta ei ole kovin paljoa kirjallisuutta, mutta pyrin kuitenkin muodostamaan jonkinlaisen kuvan siitä, millaisia työtehtäviä sosiaalialan eri ammattinimikkeiden puitteissa tehdään.

3.1 Sosiaalityöntekijän ammatti

Laissa sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä määritellään sosiaalialan ammattihenkilöstön pätevyysvaatimukset. Luvun 2 momentissa 7 määritetään, että Valvira myöntää oikeuden harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia laillistettuna ammattihenkilönä hakemuksen tehneelle henkilölle, joka on suorittanut Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, johon sisältyy sosiaalityön pääaineopinnot (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817, 2:7).

Lain perusteella sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatti ei voi toimia sosiaalityöntekijänä, vaan sosiaalityöntekijän ammattipätevyyteen vaaditaan sosiaalityön valtiotieteiden maisterin tutkinto tai muu maisterin tutkinto, johon on joko sisältynyt tai jonka lisäksi henkilö on suorittanut sosiaalityön pääaineopinnot (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817, 2:7).

Kyseisessä laissa määritellään myös se, kuka on oikeutettu toimimaan sosiaalityöntekijän tilapäisenä sijaisena. Sosiaalityöntekijän tehtävää voi tilapäisesti hoitaa muun muassa sosiaalityötä opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti sosiaalityön perus- ja aineopinnot sekä käytännön harjoittelun. Sijaisuus voi kestää korkeintaan vuoden ajan. (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817, 2:12.)

Sosiaalityön perus- ja aineopinnot sekä harjoittelut kuuluvat osaksi Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaattien tutkintoa (Turun yliopisto 2025b). Näin ollen vaikka kyseisen tutkinnon suorittanut henkilö ei voi toimia laillistettuna sosiaalityöntekijänä, hän voi kuitenkin tehdä sosiaalityöntekijän sijaisuuksia korkeintaan vuoden ajan kerrallaan.

Sosiaalityöntekijän ammattia voidaan myös tarkastella sosiaalityön käsitteen kautta. Sosiaalityö on kansainvälisesti tunnustettu ala, jonka keskeisimmät piirteet toistuvat kaikissa sen määritelmässä, riippumatta siitä millainen määritelmä ympäröivä yhteiskunta on. Vaikka sosiaalityön määritelmien ydinsisällöt ja kehityssuunnat jakavatkin samoja piirteitä keskenään, sosiaalityön määritelmä ei ole täysin yksiselitteinen. (Kananoja 2017b, 27.)

Sosiaalityö, kuten muutkin ammatit, on kehittynyt vastaamaan jonkinlaista yhteiskunnallista tehtävää. Yhteiskunnan taloudelliset resurssit sekä sosiaaliturvaa ja hyvinvointia koskeva päätöksenteko vaikuttavat kansalaisten elämäntilanteisiin ja sitä kautta sosiaalityön sisältöihin. Suomessa sosiaalityön yhteiskunnallinen tehtävä liittyy keskeisesti koko sosiaalihuollon tarkoitukseen. (Kananoja 2017b, 29.)

Sosiaalihuollon ydintehtävänä on muun muassa edistää ja ylläpitää kansalaisten hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Lisäksi sosiaalihuollon kuuluu turvata kansalaisille yhdenvertaisin perustein myönnetty tarpeenmukaiset, riittävät sekä laadukkaat palvelut ja muut mahdolliset hyvinvointia lisäävät toimenpiteet. Sosiaalityön käytännössä yhdistyvät yhteiskunnalliset, yhteisölliset sekä yksilölliset näkökulmat ja sosiaalityöntekijä toimiikin usein joko muutosta edistävänä tai eheyttävänä välikätenä asiakkaiden ja heitä ympäröivän yhteiskunnan välillä. (Kananoja 2017b, 30.)

Kansainvälisesti sosiaalityötä on määritelty käytäntöön perustuvana työnä ja akateemisena tieteenalana, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnallista muutosta ja kehitystä, sosiaalista yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä ihmisten voimaantumista ja vapautta. Sosiaalityön keskiössä ovat yhteiset arvot kuten sosiaalinen oikeudenmukaisuus, ihmisoikeudet ja kollektiivinen vastuuntunto

yhteiskunnassa. Sosiaalityö pyrkii vaikuttamaan sekä ihmisiin että yhteiskunnan rakenteisiin, vähentääkseen elämän haasteita ja lisätäkseen hyvinvointia.

(IFSW 2014.)

Suomessa sosiaalityöntekijän ammattia on määritelty lain lisäksi muun muassa sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian toimesta.

Sosiaalityöntekijöiden tehtävät ovat moninaisia ja he voivat toimia esimerkiksi asiantuntija-, hallinto tai projektitehtävissä. Sosiaalityöntekijöiden perustyöhön kuuluu muun muassa palvelutarpeen arviointia ja tarpeenmukaisten palveluiden järjestämistä. Sosiaalityölle on ominaista, että sosiaalityöntekijällä on suuri vastuu esimerkiksi yksilön tai talouden näkökulmasta merkittävistä päätöksistä. Sosiaalityöhön kuuluu usein yhteistoimintaa useiden eri ammattiryhmien kanssa. (Talentia 2025a.)

3.2 Sosionomin ammatti

Sosionomin ammattia määritellään laissa sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä samaan tapaan kuin sosiaalityöntekijän ammattia. Lain mukaan Valvira myöntää oikeuden harjoittaa sosionomin ammattia sellaiselle hakijalle, joka on suorittanut sosiaalialalle soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa. (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817, 2:8.) Lisäksi varhaiskasvatuksen sosionomin opintoihin täytyy kuulua vähintään 60 opintopisteen laajuiset sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot (Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540, 6:27).

Sosionomin koulutusohjelmat jakautuvat suuntautumisvaihtoehtojen mukaan, joita voivat olla muun muassa perhetyö, diakoninen sosiaalityö, erikoisryhmien ohjaus sekä sosiaalipedagogiikka. Sosionomit sijoittuvat monipuolisesti sosiaalialan työtehtäviin, mutta yleisimmin he toimivat esimerkiksi sosiaaliohjauksen, varhaiskasvatuksen, lastensuojelun tai hanketyön kentällä. (Talentia 2025b.)

Myös varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa on määritelty erillisenä kuvauksena sosionomin työnkuvasta. Varhaiskasvatuksen sosionomin

keskeisimmät työtehtävät voidaan jakaa lapsiryhmän opetus- ja kasvatustehtäviin sekä perheiden kanssa yhteistyössä suoritettaviin tehtäviin. Varhaiskasvatuksen sosionomien tavoitteena on edistää lapsien ja perheiden hyvinvointia ja ehkäistä lasten syrjäytymistä. Lisäksi tarkoituksena on tukea lapsien ja perheiden yhteisön jäsenyyttä ja aktiivista kansalaisuutta vahvistaen näihin tarvittavia taitoja, valmiuksia ja osaamista. (Talentia 2025c.)

Sosionomin tutkinto antaa kattavat ja käytännönläheiset perustiedot- ja -taidot sosiaalialan asiantuntijatehtävissä toimimiseen. Opintojen myötä sosionomit omaavat myös kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet ja tarvittavan osaamisen sosiaalialan kentän kehityksen seurantaan ja edistämiseen. Vaikka sosionomin koulutuksen myötä ammattilaisella on pätevyyskriteerien mukainen osaaminen, syvällisempi asiantuntijuus saavutetaan vasta työkokemuksen pohjalta. (Raatikainen ym. 2019, 20, 28.)

3.3 Ammattinimikkeiden sijoittuminen työkentälle

Tutkimusta tehdessä oli haastavaa löytää teoretietoa sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden sijoittumisesta sosiaalialan työkentälle. Asiaa on kyllä tutkittu, mutta ei suurissa määrin. Esimerkiksi sosionomien (ylempi AMK) sijoittumista työmarkkinoille on tutkittu muun muassa Kinoksen (2020) toimesta hänen väitöskirjassaan *Sosionomit (ylempi AMK) muuttuvilla työmarkkinoilla*, mutta sosionomien (AMK) työnkuvasta verrattuna sosiaalityöntekijöiden työnkuvaan on heikosti tietoa. Tämän vuoksi oli erittäin haastavaa luoda kokonaisvaltaista ja selkeää rajanvetoa näiden kahden ammatin välille. Ammateissa sekä niiden koulutuksissa on kuitenkin selkeästi eroja.

Sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden koulutus vaikuttaisi ohjaavan myös heidän sijoittumistaan sosiaalialan työkentälle. Lisäksi lainsäädäntö määrittelee ammattien työnkuvaa esimerkiksi sosiaalihuoltolaissa (30.12.2014/1301, 3:14), jossa todetaan sosiaalityö ja sosiaaliohjaus erillisiksi palveluiksi. Salon (2023, 64) mukaan sosiaalityön koulutus antaa sosiaalityötä opiskelevalle valmiudet ajatella ja nähdä sosiaaliset ilmiöt laajemmassa yhteiskunnallisessa

viitekehyksessä. Koulutuksen myötä opiskelijat kykenevät ymmärtämään yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden vaikutusta yksilöön sekä vuorovaikutussuhteisiin.

Sosiaalisten ilmiöiden ymmärryksen lisäksi, sosiaalityön koulutuksen perustana on yhteiskunnallinen, teoreettinen, psykososiaalinen sekä oikeudellinen tieto. Vaikka asiakasosaaminen onkin sosiaalityön keskeisiä taitoja, sillä tarkoitetaan lähinnä osaamista tunnistaa asiakkaan sosiaalisia ongelmia ja niiden ratkomista sekä asiakastyön prosessin hallintaa sen sijaan että kyseessä olisi yksittäisiin vuorovaikutus- tai asiakastilanteisiin liittyviä taitoja. Sosiaalityöntekijöillä vaikuttaisi myös olevan vahva ammatti-identiteetti, joka vahvistaa heidän asiantuntijuuttaan ja ymmärrystänsä siitä, mihin heidän ammattinsa sijoittuu palvelujärjestelmässä. (Salo 2023, 64–65.)

Sosionomeilla ammatti-identiteetti vaikuttaisi olevan huomattavasti sosiaalityöntekijöiden ammatti-identiteettiä heikompi, mikä näkyy muun muassa siinä, että heidän ammatillinen asemansa työelämässä on edelleen melko jäsentämätöntä. Näin ollen sosionomien voi olla vaikeampaa kuvailla sosionomikoulutuksen tuottamaa osaamista ja sanoittaa omaa asemaansa työkentällä. Sosionomin koulutus kuitenkin vaikuttaisi tuottavan erittäin vahvaa osaamista erityisesti suoran asiakastyön, asiakaskohtaamisen ja ohjauksellisen työ saralla. (Salo 2023, 65, 67.)

Sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien työnjaosta on hieman heikosti kirjallista tietoa, mutta työnjakoa on mallinnettu aikaisemmin muun muassa Talentian toimesta. Työnjakoa voidaan katsoa useammasta eri näkökulman mukaan riippuen siitä, mihin asiakkuuden vaiheeseen tai rakenteelliseen tasoon työyötehtävät liittyvät. Mallinnuksessa on käsitelty muun muassa asiakkuuden sekä palveluiden järjestämisen näkökulmia. (Talentia 2017.)

Talentian mallin mukaan sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien erot palvelutarpeen arvioinnissa, asiakkuuden suunnittelussa sekä palveluiden järjestämisessä ja toteutuksessa korostuvat asiakaskunnan kohdalla. Sosiaalityöntekijöiden tulisi vastata ennen kaikkea erityisen tuen asiakkaista ja

olla lähinnä konsultoivassa asemassa muiden asiakkaiden kohdalla. Muut asiakkaat ja heidän asiakasprosessinsa ovat ensisijaisesti sosionomien vastuualuetta. (Talentia 2017.)

Sekä sosionomit että sosiaalityöntekijät työskentelevät muun muassa palvelutarpeen arviointien, asiakassuunnitelmien ja asiakastyön dokumentoinnin äärellä, mutta sosiaalityöntekijöillä on pääsääntöisesti vastuu koko palveluprosessista ja suuremmista kokonaisuuksista, sosionomit vastaavat ennen kaikkea yksittäisistä palveluprosesseista. Molempien ammattien työnkuvaan voi myös kuulua arviointiin perustuvien päätösten tekoa. (Talentia 2017.)

Ammattien välillä on merkittävä ero erityisesti palveluiden arvioinnissa ja rakenteellisessa työssä. Sosiaalityöntekijät lähestyvät palvelutarpeen ja palveluiden arviointia sosiaalityön asiantuntijan ja tutkijan näkökulmasta hyödyntäen tutkittua teoriatietoa. Sosionomien näkökulma painottuu ennen kaikkea tutkimukselliseen kehitystyöhön ja sen tuottaman tiedon hyödyntämiseen. Vaikka molemmat ammattilaiset edistävät ja puolustavat asiakkaiden oikeuksia rakenteissa, yhteiskunnallisena vaikuttajana toimiminen kuuluu vain sosiaalityöntekijän erikoistehtävään. (Talentia 2017.)

Vaikka Talentia onkin tehnyt mallinnusta sosionomien ja sosiaalityöntekijöiden työnjaoista, Salon (2023, 67) mukaan vaikuttaisi siltä, että kummankaan koulutuksen tuottamaa osaamista ei hyödynnetä työelämässä erityisen hyvin. Sosionomien työnimikkeet ovat epäselviä, mikä vaikuttaa alan ammatti-identiteetin muodostumiseen ja voi aiheuttaa työntekijöille henkilökohtaista turhautumista. Asiakasturvallisuuden näkökulmasta ei ole mahdollista siirtää vaativia ja laaja-alaista harkintaa vaativia tehtäviä sosionomeille, vaan niiden täytyy myös jatkossa olla sosiaalityöntekijöiden vastuulla. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että sosiaalityöntekijät eivät nykyisellään pysty toteuttamaan yhteiskunnallista vaikuttamistyötä siinä määrin kuin heidän kuuluisi, sillä työelämän resurssit ja samanaikaisesti monimutkaistuva yhteiskunta eivät anna siihen mahdollisuutta. (Salo 2023, 66–67.)

4 Tutkimuksen tausta ja sen metodit

Tätä tutkimusta lähdettiin alun perin toteuttamaan osana opinnäytetyöyhteistyötä, jossa osapuolina olivat Turun ammattikorkeakoulun terveys- ja hyvinvointisektorin sosiaali- ja kasvatusala sekä Turun yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan sosiaalityön oppiaine. Tutkimuksen tarkoituksena oli tuottaa tietoa Turun ammattikorkeakoulun sosionomin opetussuunnitelman sekä Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin opetussuunnitelman välisistä eroista ja yhteneväisyyksistä. Lisäksi toimeksiantajia kiinnosti tietää miten sosiaalityöntekijät ja sosionomit sijoittuvat sosiaalialan työkentälle.

4.1 Toimintaympäristön kuvaus

Turun ammattikorkeakoulu on yli 13 000 osaajan yhteisö, josta valmistuu vuosittain yli 2000 työelämän ammattilaista. Turun ammattikorkeakoulun ensisijainen tehtävä on tuottaa osaavia ammattilaisia vastaamaan Varsinais-Suomen työelämän tarpeisiin ja sen kehittämiseen.

Turun yliopisto on noin 25 000 henkilön akateeminen yhteisö, jonka missiona on olla kansainvälisesti verkostoitunut ja vetovoimainen tiedeyliopisto. Turun yliopiston tarkoitus on edistää sivistystä sekä vapaata tiedettä ja toteuttaa niihin perustuvaa opetusta.

4.2 Tutkimuskysymykset

Koska tutkimuksen tavoitteena on rakentaa ymmärrystä kahden eri sosiaalialan alemman korkeakoulututkimuksen opetussuunnitelmien eroista ja yhteneväisyyksistä, on loogista, että tutkimuskysymykset rajautuivat koskettamaan juuri opetussuunnitelmien eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä. Näin ollen tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Millaisia yhteneväisyyksiä esiintyy Turun ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen opetussuunnitelman ja Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin opetussuunnitelman välillä?
2. Miltä osin Turun ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen opetussuunnitelma ja Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin opetussuunnitelma eroavat toisistaan?

4.3 Tutkimuksen metodologia ja lähestymistavat

Tutkimuksen pääpaino on Turun ammattikorkeakoulun sosionomin sekä Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin opintosuunnitelmien vertailussa. Näiden kahden eri tutkintonimikkeen sijoittuminen alan työkentälle tulee esiin ennen kaikkea tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä. Tutkimusaineistona käytetään Turun ammattikorkeakoulun sosionomien opetussuunnitelmaa vuodelle 2022 sekä Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaattien opetussuunnitelmaa vuosille 2022–2024.

Tutkimus toteutetaan laadullisena eli kvalitatiivisena vertailevana tutkimuksena. Vertailevassa tapaustudkimuksessa vertailun kohteena on usein vain muutama tapaus. Tarkoituksena on osoittaa, miten piirteet muodostavat tapauksen ja miltä osin tapaukset ovat samanlaisia ja miten ne eroavat toisistaan. (Melin 2005, 58.)

Juhila (2021) mainitsee, ettei laadulliselle tutkimukselle ole mahdollista antaa yksinkertaista määritelmää, sillä lähestymis- sekä analyysitapojen kirjo on valtava. Molemmat Hirsjärvi ym. (2007, 159) sekä Juhila (2021) ovat samoilla linjoilla siitä, että laadullista tutkimusta voi kuvata tyypillisten piirteiden kautta. Piirteitä on molemmissa teoksissa paljon mutta erityisesti analyysipainotteisuus, kohdejoukon tarkoituksenmukainen valinta sekä mitä- ja miten-kysymysten painottaminen koskevat tätä tutkimusta. (Hirsjärvi ym. 2007, 160; Juhila 2021),

Teoriaosuuden jälkeen aineistoa lähdetään käsittelemään laadullisen sisältöanalyysin kautta. Tuomen ja Sarajärven (2013, 91, 104, 106) mukaan sisältöanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa

laadullisen tutkimuksen perinteissä. Laadullisesta analyysistä puhuttaessa, se usein jaetaan joko induktiiviseen tai deduktiiviseen analyysiin. Tämän jaottelun sijaan voidaan myös puhua aineistolähtöisestä, teoriasidonnaisesta tai teorialähtöisestä analyysistä. Jälkimmäisessä jaottelussa voidaan ottaa paremmin huomioon analyysin tekoa ohjaavat tekijät. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95)

Tässä tutkimuksessa tullaan käyttämään teorialähtöistä analyysiä, sillä aineistosta ei pyritä löytämään ennalta määrittelemättömiä yhteneväisyyksiä ja eroja, vaan tarkoituksena on selvittää opintosuunnitelmien sisältöjä verrattuna molempien koulutusten tuottamaan osaamiseen. Tuomen ja Sarajärven (2013, 97) mukaan teorialähteisessä analyysissä tutkimuksen kohteena oleva ilmiö määritellään jonkin tunnetun teorian tai esimerkiksi auktoriteetin esittämän ajattelun perusteella. Tällöin tutkimuksessa täytyy kuvailla tämä teoria ja määritellä tutkimuksessa kiinnostavat käsitteet sen mukaisesti.

Tässä tutkimuksessa oleellimmat määritelmät lienevät sosionomien kompetenssien sekä sosiaalityön koulutuksen tuottaman osaamisen määrittelemät kategoriat (SOAMK 2023; Lähteinen ym. 2017). Tarkemmat määritelmät löytyvät luvusta 2., mutta teosten pohjalta voi muodostaa kymmenen kategorian kokonaisuuden, joista puhun tästä eteenpäin osaamisalueina tai sosiaalialan ammatillisina osaamisalueina.

Tutkimuksessa tullaan peilaamaan vertailtavina olevien tutkintojen sisältämiä kursseja näihin osaamisalueisiin sekä toisiinsa poimimalla kurssisisällöistä osaamisalueiden sisältöjä. Opintokurssien lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan harjoitteluiden sekä opinnäytetöiden sisältöjä ja laajuuksia. Harjoittelut ja opinnäytetyöt on erotettu muista kursseista, sillä muuten ne saattaisivat vääristää kokonaiskuvaa laajuutensa vuoksi. Harjoitteluiden, ja erityisesti opinnäytetöiden sisällöt ovat myös vertailukelpoisempia keskenään kuin yksittäiset kurssit, sillä ne muodostavat kattavia kokonaisuuksia ja kuuluvat osaksi kaikkia sosiaalialan korkeakoulututkintoja.

5 Tulokset

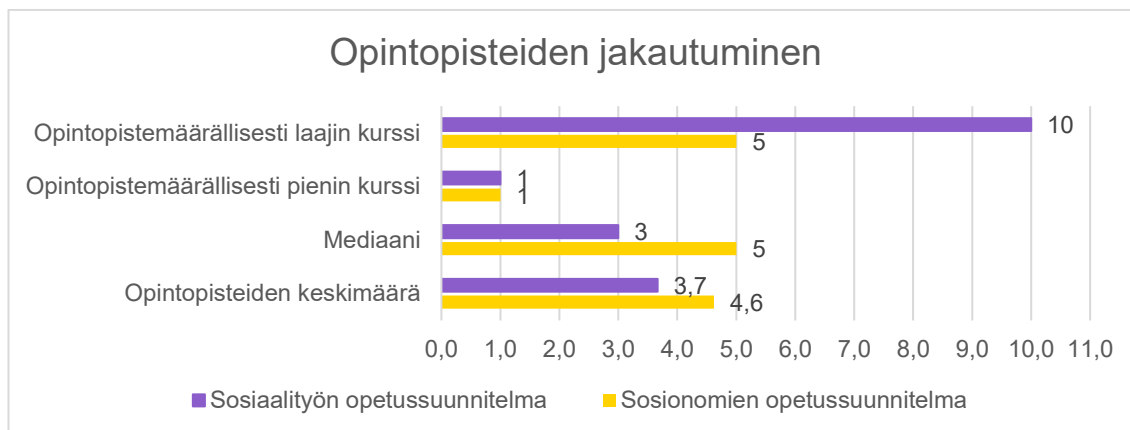
Turun sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin ja Turun ammattikorkeakoulun sosionomin koulutuksia vertaillaessa on tärkeä ottaa huomioon luvussa 2. esiin nostetut erot tutkintojen rakenteessa. Lisäksi tuloksia läpi käydessä on tärkeä havaita, että sosionomien opetussuunnitelmassa on harjoitteluiden ja opinnäytetyön lisäksi 57 kurssia mikä on huomattavasti enemmän kuin sosiaalityöntekijöiden 30 kurssia. Tämä ero johtuu ainakin osittain siitä, että tutkintojen opetussuunnitelmissa sekä niiden sisältämissä kursseissa on laajuuseroja.

Lisäksi sosionomien koulutus sisältää vain 15 opintopistettä vapaasti valittavia opintoja, joita voisi verrata yliopiston sivuaineopintoihin, joiden laajuus on 50 opintopistettä. Vapaasti valittavien opintojen lisäksi sosionomien opetussuunnitelmaan kuuluu valinnaisia menetelmäopintoja sekä valinnaisia asiakasryhmäkohtaisia opintoja.

Menetelmäopinnoissa opiskelijoilla on kymmenen kurssivaihtoehtoa, joista he valitsevat kolme mieleistä. Asiakasryhmäkohtaiset opinnot taas on rakennettu niin, että opiskelija valitsee yhden kokonaisuuden, joka vastaa 20 opintopistettä sekä toisen puolikkaan kokonaisuuden, joka sisältää 10 opintopistettä. Ainoa poikkeus tähän rakenteeseen ovat varhaiskasvatukseen suuntaavat opiskelijat, jotka suorittavat 30 opintopisteen laajuiset varhaiskasvatuksen asiakasryhmäkohtaiset opinnot kokonaisuudessaan. Sekä menetelmä- että asiakasryhmäkohtaisten kurssien laajuus on viisi opintopistettä per kurssi. Näin ollen sosionomien opinnoissa voi esiintyä merkittävääkin vaihtelua.

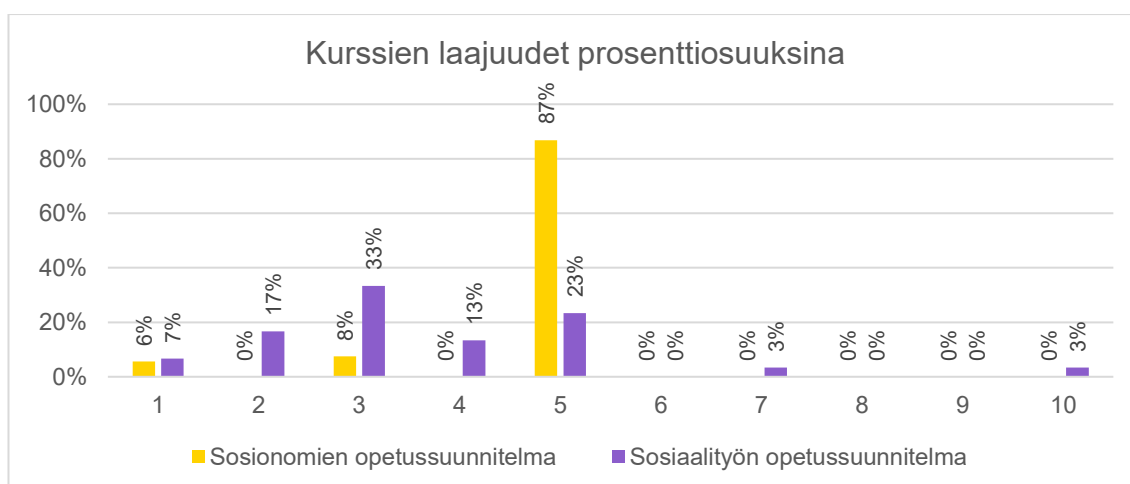
5.1 Keskeisten lukujen vertailu

Vertailussa käy ilmi, että tutkinnot eroavat toisistaan muun muassa kurssikohtaisten laajuuksien osalta. Tuloksissa on otettu huomioon vain harjoitteluiden sekä opinnäytetöiden ulkopuoliset kurssit, sillä ne saattaisivat vääristää tuloksia. Opinnäytetöitä ja harjoitteluita käsitellään luvuissaan 5.3.

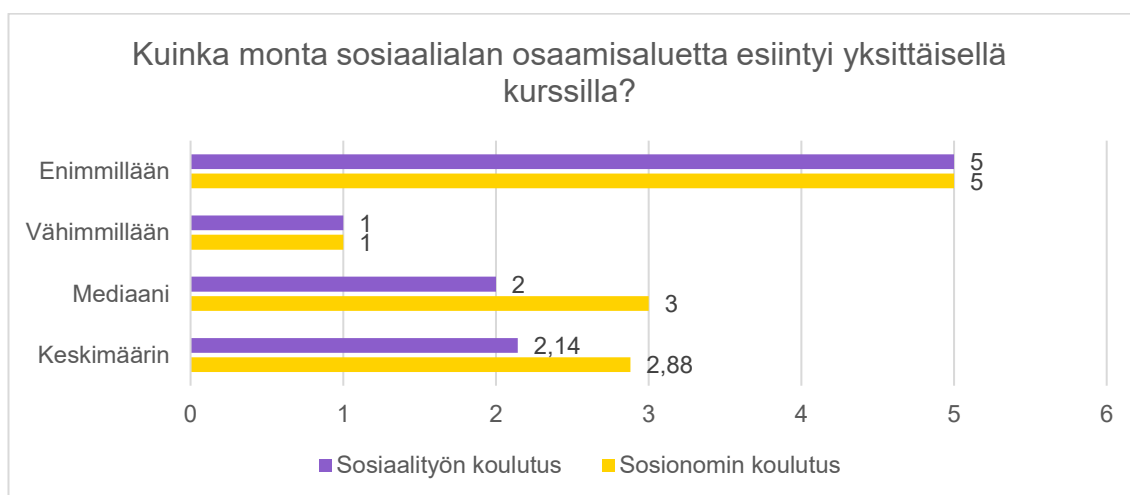
Kuvio 1. Opintopisteiden jakautuminen harjoitteluiden ja opinnäytetöiden ulkopuolisilla kursseilla.

Kuten kuvio 1 voi huomata, opintoja vertaillessa käy ilmi, että sosiaalityön koulutus sisälsi kursseja, jotka ovat huomattavasti laajempia kuin sosionomin koulutuksen laajin kurssi. Sosionomien opetussuunnitelmassa yleisin kurssinlaajuus oli 5 opintopistettä ja näiden kurssien osuus kurssitarjonnasta oli noin 86,8 %. Sosiaalityön opetussuunnitelmassa kurssien mediaanilaajuus oli 3 opintopistettä, mutta kyseisten kurssien osuus oli vain noin 33,3 % kurssitarjonnasta.

Kuvio 2. Opetussuunnitelmien sisältämien kurssien laajuudet pois lukien harjoittelut sekä opinnäytetyöt.

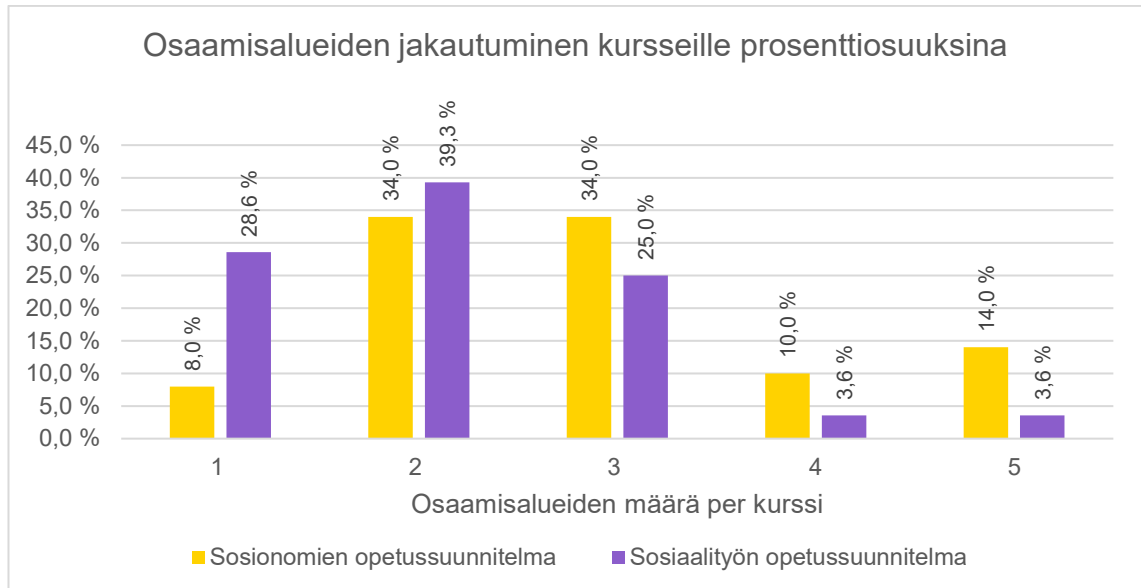
Sosiaalityön opetussuunnitelmassa kurssien laajuus vaihteli 1 ja 10 opintopisteen välillä, mutta yleisimpiä olivat 1–5 opintopisteen laajuiset kurssit. Sosionomien koulutuksessa kurssit olivat joko 1, 3 tai 5 opintopisteen laajuisia harjoitteluita ja opinnäytetyötä lukuun ottamatta. Kurssien laajuuksien vaihtelua on kuvattu tarkemmin kuviossa 2.

Kuvio 3. Sosiaalialan osaamisalueiden määrällinen esiintyvyys kursseilla pois lukien harjoittelut sekä opinnäytetyöt

Opetussuunnitelmien kurssisisältöjä voi myös verrata tarkastelemalla niiden sisältöjen moninaisuutta. Molemmissa opetussuunnitelmissa oli kursseja, jotka sisälsivät aiheita viidestä eri sosiaalialan osaamisalueesta (Kuvio 3). Kuvion sisällöistä on jätetty pois harjoitteluiden sekä opinnäytetöiden lisäksi eräät korkeakouluopiskeluun keskittyvät kurssit. Näitä kursseja käsitellään tarkemmin tämän kappaleen viimeisessä luvussa.

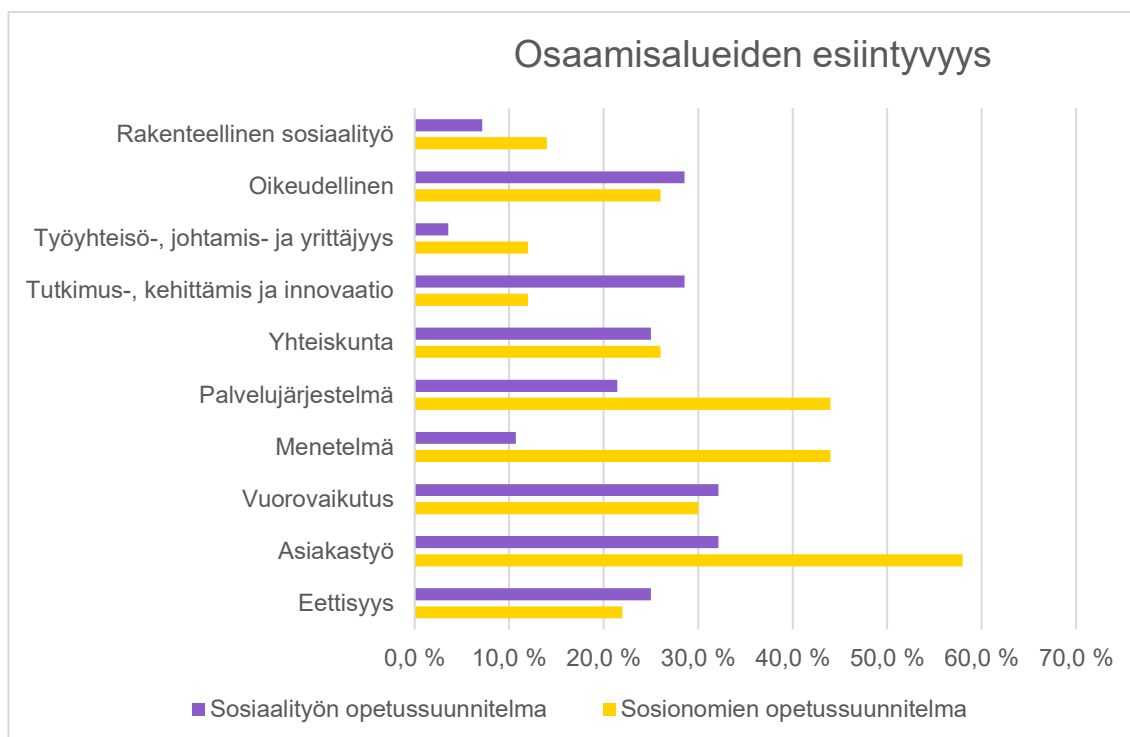
Vaikka molemmissa opetussuunnitelmissa oli kursseja, jotka sisälsivät teemoja viidestä eri osaamisalueesta, sosionomien opetussuunnitelmassa esiintyi enemmän kursseja, jotka täyttivät tämän kriteerin (Kuvio 4). Ero selittyy ainakin osin sillä, että sosionomien koulutuksessa on enemmän kurssivaihtoehtoja ja kurssit ovat keskimäärin pidempiä kuin sosiaalityön koulutuksessa.

Kuvio 4. Sosiaalialan osaamisalueiden määrä eri kursseilla pois lukien harjoittelut, opinnäytetyöt sekä korkeakouluopiskeluun valmentavat kurssit

Vastapainona sosiaalityön opintosuunnitelmaan kuului enemmän kursseja, joissa käsiteltiin vain yhtä sosiaalialan osaamisaluetta. Vaikuttaisikin siltä, että sosiaalityön opetukseen sisältyvillä kursseilla keskitytään yleensä vain muutamaan aihealueeseen, kun taas sosionomien koulutuksessa kurssisisällöt olivat paikoittain jopa melko laajoja.

Sosionomien opetussuunnitelman kursseilla esiintyi eniten asiakastyön osaamiseen liittyviä teemoja, jotka nousivat esiin noin 58 % kursseista. Lisäksi menetelmäosaamisen ja palvelujärjestelmäosaamisen teemat nousivat esiin noin 44 % kursseista. Myös sosiaalityön opetussuunnitelmassa asiakastyön osaaminen korostui yhdessä vuorovaikutusosaamisen kanssa noin 32,1 % kursseista. Toiseksi eniten kursseilla käsiteltiin oikeudellista osaamista ja tutkimus-, kehittämis- sekä innovaatio osaamista, joita esiintyi noin 28,6 % kursseista. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Osaamisalueiden esiintyvyys opetussuunnitelmissa.

Sosionomien opetussuunnitelmissa tutkimus-, kehittäminen- sekä innovaatio osaaminen oli vähiten esiintyvien teemojen joukossa yhdessä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyys teemojen kanssa. Näitä teemoja käsiteltiin vain noin 12 % kursseista. Sosiaalitoimen koulutuksessa ei myöskään juurikaan käsitelty työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamista sillä kyseiset teemat löytyivät vain 3,6 % kurssisisällöistä. Lisäksi rakenteellinen sosiaalityö jäi vähäiselle huomiolle molempien opetussuunnitelmien sisällöissä, sillä sitä tarkasteltiin vain 14 % sosionomien kursseista ja 7,1 % sosiaalitoimen kursseista.

5.2 Osaamisalueiden vertailu

Tässä kappaleessa paneudun tarkemmin sosiaalialan osaamisalueiden esiintyvyyteen sekä sosionomien että sosiaalitoimintekijöiden opetussuunnitelmassa. Vertailusta on jätetty pois harjoittelut, opinnäytetyöt sekä eräät ”muut” ryhmään kuuluvat opinnot, joita käsitellään luvussa 5.3.

Vertailuun kuitenkin on sisällytetty kieliopinnot, sillä koen, että ne kuuluvat oleellisella tavalla osaksi sosiaalialan vuorovaikutustaitoja.

Kappaleessa pyrin esittämään tiedot mahdollisimman selkeästi, niin että lukija saa mahdollisimman kattavan ymmärryksen koulutusten eroista, vaikka erityisesti sosionomien koulutuksessa opintojen sisällöissä voi olla huomattavaa vaihtelevuutta. Ensimmäinen vertailtava osaamiskokonaisuus oli sosiaalialan eettinen osaaminen. Osaamisalueen oleellimmat teemat olivat muun muassa eettisyys, sosiaalialan arvot, tutkimusetiikka ja yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo.

Sosionomien opetussuunnitelmassa kyseiset teemat nousivat esiin neljässä kaikille pakollisessa kurssissa, joiden laajuus oli yhteensä 20 opintopistettä. Eettisyys esiintyi menetelmäopinnoissa yhdessä kurssissa ja asiakasryhmäkohtaisissa opinnoissa kolmessa eri asiakasryhmiä koskevissa kokonaisuuksissa. Eniten eettisyyden teemoja nostettiin esiin vammais- ja seniorityön kokonaisuudessa, jossa osaamisaluetta käsiteltiin kaikissa neljässä kurssissa. Eettisyys sisältyi myös yhteen aikuistyön ja varhaiskasvatuksen kurssiin.

Sosiaalityön opetussuunnitelmassa eettisyyden teemoja käsiteltiin neljällä kaikille pakollisella kurssilla, joiden laajuus oli yhteensä 20 opintopistettä. Lisäksi sosiaalityön opiskelijoille oli tarjolla yksi valinnainen kolmen opintopisteen kurssi, jossa esiintyi etikkaan liittyviä aihealueita.

Molempien opetussuunnitelmien eettistä osaamista edistävissä kurseissa käsiteltiin samankaltaisia aiheita. Sosionomien koulutuksessa eettisyyttä käsiteltiin esimerkiksi ammatillista vuorovaikutusta ja etiikkaa koskevalla kurssilla, jossa oppimistavoitteena oli, että opiskelija tuntee sosiaalialan arvot sekä ammattieettiset periaatteet (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 9). Myös sosiaalityön koulutuksessa etiikka liitettiin yhteen vuorovaikutustaitojen kanssa asiantuntijan vuorovaikutusosaamista käsittelevällä kurssilla, jossa tavoitteena oli, että opiskelija ymmärtää mm. eettisyyden merkityksen vuorovaikutuksessa.

Toinen vertailtava osaamisalue oli sosiaalialan asiakastyön osaaminen, joka oli sisällöltään kenties laajin osaamisalue. Osaamisalue piti sisällään muun

muassa ammatillisen itsereflektion, palveluprosessin eri vaiheet, tavoitteellisen asiakastyön, hyvinvoinnin suoja- ja riskitekijöiden arvioinnin sekä asiakastyön dokumentoinnin.

Asiakastyön osaamisen aihealueet esiintyivät sosionomien koulutussuunnitelmassa muita osaamisalueita useammin. Kaikille yhteisissä opinnoissa asiakastyön osaamisen teemat esiintyivät kahdeksassa kurssissa, joiden laajuus oli yhteensä 40 opintopistettä. Myös menetelmäopinnoista suurin osa sisälsi asiakastyön teemoja, joita käsiteltiin kuudella kurssilla.

Asiakasryhmäkohtaisista kursseista 15 sisälsi kyseisen osaamisalueen sisältöjä ja jokaisella asiakasryhmäkohtaisella kurssikokonaisuudella oli ainakin yksi kurssi, jossa nämä teemat esiintyivät.

Sosiaalityön koulutuksessa asiakastyön osaaminen nousi esiin yhdeksässä kurssissa, joiden laajuus oli yhteensä 39 opintopistettä. Kaikille yhteisten kurssien lisäksi aiheen teemat esiintyivät yhdessä vapaasti valittavassa, kolmen opintopisteen kurssissa.

Sosionomikoulutuksessa asiakastyön osaamisaluetta kehitettiin muun muassa hyvinvointi muuttuvassa yhteiskunnassa -kurssilla, jossa tavoitteena oli, että opiskelija ymmärtää kansalaisten hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Myös konkreettinen asiakastyö nousi esiin useammassa kurssikuvauksessa, jossa edistettiin esimerkiksi opiskelijoiden suunnitelmallisia sekä tavoitteellisia ohjaamistaitoja sekä asiakastyön kirjaamista. Sosionomien opetussuunnitelmassa paneuduttiin myös eri asiakasryhmien sekä haastavien asiakastilanteiden kohtaamiseen esimerkiksi kriisi- ja traumatyön sekä perheet, palvelut ja lainsäädäntö lapsen hyvinvoinnin tukena -kursseilla. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 8, 10, 19, 24.)

Sosiaalityön opetussuunnitelmassa asiakastyön osaamista käsiteltiin enemmänkin ammatillisuuden ja erilaisten asiakasryhmien kautta. Johdatus sosiaalityöhön -kurssilla opiskelijat oppivat, mitä sosiaalityö on tieteenalana ja ammatillisena toimintana. Myös erilaisia asiakasryhmiä sekä heidän tilanteitaan käsiteltiin lastensuojelun perusteissa, aikuissosiaalityössä sekä

monikulttuurisessa sosiaalityössä. Asiakirjoja ja dokumentointia käsiteltiin myös omalla kurssillaan. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c.)

Kolmantena käsiteltävänä kokonaisuutena vertailussa oli vuorovaikutusosaaminen. Vuorovaikutusosaamiseen kuuluivat vuorovaikutustaitojen lisäksi dialogisuus sekä viestintä. Vuorovaikutusta koskettavia kursseja oli sosionomien opetussuunnitelman yhteisissä opinnoissa kolme ja niiden yhteenlaskettu laajuus oli 11 opintopistettä. Vuorovaikutuksen teemoja käsiteltiin myös kolmessa menetelmää koskevassa opintojaksossa sekä kuudessa asiakasryhmäkohtaisessa kurssissa. Kuusi asiakasryhmäkohtaista kurssia kuuluivat osaksi aikuistyön sekä varhaiskasvatuksen kurssikokonaisuuksia.

Sosiaalityön opetussuunnitelmassa oli vain yksi kahden opintopisteen kurssi, jossa käsiteltiin asiantuntijan vuorovaikutusosaamista ja tämä kurssi kuului osaksi kieli- ja viestintäopintoja. Vaikuttaisikin siltä, että vuorovaikutusta opeteltiin ennen kaikkea harjoitteluiden sekä kieliopintojen puitteissa, joita käsitellään omassa luvussaan 5.3. Lisäksi vuorovaikutus nousi esiin yhdessä johdatus sosiaalityöhön -kurssin opetusmateriaalissa (Turun yliopisto 2025b). Sosiaalityötä opiskeleville oli myös tarjolla kaksi valinnaista kurssia, joilla käsiteltiin vuorovaikutuksen teemoja.

Sosionomien opetussuunnitelmassa vuorovaikutusosaamista käsiteltiin monista näkökulmista. Esimerkiksi ammatillinen vuorovaikutus ja etiikka kurssilla, opiskelija tutustui ammatillisen vuorovaikutuksen perusteisiin ja sen suunnitteluun sekä arviointiin. Työyhteisöviestintää edistettiin lähijohtamista ja työyhteisötaitoja käsittelevällä kurssilla ja asiakastyön viestintää opetettiin esimerkiksi aikuistyön työmenetelmissä. Lisäksi kaikille sosionomeille kuului yhden opintopisteen kurssi vaihtoehtoisista kommunikaatiomenetelmistä asiakastyön tueksi. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 6, 9, 12, 21.)

Neljäs tarkistettava kokonaisuus oli opintosuunnitelmien menetelmäosaaminen. Menetelmäosaamisen teemoihin kuuluivat muun muassa sosiaalialan

menetelmät, orientaatiot, psykososiaalinen tuki sekä varhainen tai kuntouttava työote.

Sosionomien opetussuunnitelma sisälsi kaikille yhteisiä menetelmäosaamiseen liittyviä kursseja kolme, joiden laajuus oli yhteensä 15 opintopistettä. Lisäksi valinnaisissa menetelmäopinnoissa sosiaalialan työmenetelmiä ja orientaatioita käsiteltiin seitsemällä kurssilla. Myös jokaisella asiakasryhmäkohtaisella kurssikokonaisuudella käsiteltiin menetelmiin liittyviä teemoja vähintään kahdella kurssilla. Sosiaalityön opetussuunnitelmassa menetelmäosaamista edistettiin kolmella kurssilla, joiden laajuus oli yhteensä 14 opintopistettä.

Sosiaalityön opetussuunnitelmassa menetelmäosaamisen teemoja lähestyttiin lähinnä sosiaalityön teoriasuuntauksien kautta. Lisäksi sekä aikuissosiaalityön että lapsiperhesosiaalityön kursseilla käsiteltiin joko työskentelymenetelmiä tai tilannearvion tekoa. (Turun yliopisto 2025b.) Sosionomien menetelmäopinnoissa taas keskityttiin vahvasti asiakastyön menetelmiin. Valittavien menetelmäopintojen kautta sosionomiopiskelijoiden oli mahdollista syventää menetelmäosaamistaan muun muassa luonto- ja ympäristölähtöisten sekä luovien menetelmien osalta. Asiakasryhmäkohtaisissa opinnoissa esiin nousivat myös varhaisen ja ennaltaehkäisevän työn näkökulmat.

Viides vertailtava osaamisalue oli palvelujärjestelmäosaaminen, johon sisältyi muun muassa palvelu- ja etuusjärjestelmän tunteminen, palveluohjaus sekä monitoimijainen yhteistyö. Sosionomien koulutussuunnitelma sisälsi 6 kaikille yhteistä kurssia, jotka sisälsivät palvelujärjestelmäosaamisen teemoja. Yhteisten kurssien laajuus oli yhteensä 30 opintopistettä. Valittavista menetelmäopinnoista kolme kurssia sisälsi kyseisiä teemoja. Myös kaikissa asiakasryhmäkohtaisissa kursseissa käsiteltiin palvelujärjestelmäosaamista vähintään kahdella kurssilla.

Sosiaalityön opetussuunnitelma sisälsi kaikille yhteisiä palvelujärjestelmäosaamista edistäviä opintoja 4 kurssia, joiden laajuus oli yhteensä 12 opintopistettä. Lisäksi palvelujärjestelmäosaamista pystyi edistämään kahdella vapaasti valittavalla kurssilla.

Sosionomikoulutuksessa palvelujärjestelmää tarkasteltiin muun muassa asiakaskokonaisuuksien kautta esimerkiksi osallisuutta vahvistava toiminta lastensuojelussa sekä mielenterveys- ja päihdetyössä -kurssilla, jossa käsiteltiin mielenterveys- ja päihdepalvelujärjestelmää (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 12). Lisäksi sosionomien opetussuunnitelmaan kuului palveluohjausta ja palveluiden järjestämistä koskevia kursseja.

Sosiaalityön koulutuksessa palvelujärjestelmäosaaminen vaikutti korostuvan erityisesti monitoimijainen yhteistyö sekä sosiaaliturvajärjestelmän kokonaisvaltainen ymmärrys. Esimerkiksi monitoimijaisen lapsi- ja perhepalveluosaamisen perusteet -kurssilla opiskelijat omaksuivat perusvalmiuksia monitoimijaisesta lapsi- ja perhepalveluosaamisesta. Koulutukseen kuului myös sosiaalioikeutta toimeentuloturvalainsäädännön näkökulmasta käsittelevällä kurssi, jossa opiskelijoiden oppimistavoitteena oli hallita suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaisen toimeentulonormiston. (Turun yliopisto 2025b.)

Kuudes vertailtava osaamisalue oli kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen. Osaamisalueeseen kuului muun muassa marginalisoitumisen ehkäisy, julkisen hallinnon päätöksentekojärjestelmän tunteminen, osallisuuden ja omaehtoisen toimijuuden edistäminen sekä ihmisten aseman ymmärtäminen yhteiskunnan näkökulmasta.

Sosionomien opintosuunnitelmaan kuului kaikille yhteisinä opintoina neljä kurssia, joilla käsiteltiin kriittistä ja osallisuutta edistävää yhteiskuntaosaamista. Kurssien yhteenlaskettu laajuus oli 16 opintopistettä. Valittavista menetelmäopinnoista vain yksi käsitteli kyseistä teemaa, mutta asiakasryhmäkohtaisissa opinnoissa aihealuetta käsiteltiin lähes jokaisen asiakasryhmän kohdalla. Vain lastensuojelun kokonaisuudesta puuttui yhteiskuntaosaamiseen liittyviä teemoja.

Sosiaalityön koulutukseen kuului kuusi kaikille yhteistä yhteiskuntaosaamista edistävää kurssia, joiden yhteinen laajuus oli 19 opintopistettä. Lisäksi

sosiaalityötä opiskeleville oli tarjolla yksi kolmen opintopisteen laajuinen valinnainen kurssi, jossa käsiteltiin yhteiskuntaan liittyviä aihealueita.

Sosionomikoulutuksen yhteiskuntaosaamisessa korostui erityisesti osallisuuden ja omaehtoisen toimijuuden edistäminen. Sosionomien yhteiskuntaosaamisen opetukseen kuului myös jonkin verran ilmiöihin ja yhteiskuntaan liittyviä kursseja kuten kulttuurinen moninaisuus ja kotoutumisen tukeminen -kurssi, jolla opiskelijan tavoitteena oli oppia tunnistamaan kansainvälisen muuttoliikkeen ja siirtolaisuuden taustalla olevia yhteiskunnallisia tekijöitä. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 11.)

Sosiaalityön kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen keskittyi erityisesti yhteiskunnan ja sen ilmiöiden ymmärtämiseen. Esimerkiksi köyhyys, huono-osaisuus ja sosiaaliset ongelmat -kurssilla perehdyttiin siihen, millaisten ilmiöiden keskellä sosiaalityötä tehdään. Lisäksi julkiseen hallintoon liittyviä teemoja käsiteltiin muun muassa sosiaalioikeuskurssilla. (Turun yliopisto 2025b.)

Seitsemäs osaamisalue oli tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen. Aihealueeseen kuului muun muassa innovatiivinen ongelmanratkaisu, menetelmien tai palveluprosessien kehittäminen, sosiaalialan tiedon tuottaminen ja analysointi, tutkimustyö sekä tiedonhankinta.

Sosionomien opetussuunnitelmassa kyseinen aihealue nousi esiin kahdella kaikille yhteisellä kurssilla, joiden yhteinen laajuus oli kymmenen opintopistettä. Lisäksi aihetta käsiteltiin kahdella menetelmäopintojen kurssilla sekä kahdella aikuistyön asiakasryhmäkohtaisella kurssilla. Aihealueeseen kuului tietenkin myös 15 opintopisteen opinnäytetyö, jota käsitellään myöhemmässä luvussa.

Sosiaalityön opetussuunnitelmaan taas kuului tutkimuksellista kehittämis- ja innovaatioosaamista jopa kahdeksan kurssin verran, joiden yhteinen laajuus oli 38 opintopistettä. Lisäksi tutkintoon kuului kymmenen opintopisteen opinnäytetyö.

Kuten aihetta koskevien kurssien määrästä voi päätellä, sosiaalityön koulutuksessa tutkimus- ja kehittämistyö oli merkittävä osa opetussuunnitelmaa, kun taas sosionomien opetussuunnitelmassa kyseinen aihe jäi vähemmälle huomiolle. Opetussuunnitelmien välisenä erona oli havaittavissa myös se, että sosiaalityön opetuksessa pääpaino oli erityisesti tutkimustyössä, jota käsiteltiin sekä sosiaalityön että yleisen tutkimustyön näkökulmasta, kun taas sosionomien opetussuunnitelmassa kyseinen osaamisalue rajautui erityisesti kehittämistyön ympärille.

Kahdeksas vertailtava osaamisalue oli työyhteisö-, johtamis- sekä yrittäjyysosaaminen. Aihealueeseen sisältyi esimerkiksi esihenkilötyö, työyhteisötaidot, työn tulosten ja laadun arviointi, johtaminen sekä yritystoiminta.

Sosionomien opetussuunnitelmassa kyseiset aihealueet nousivat esiin neljässä kaikille yhteisessä kurssissa, joiden yhteinen laajuus oli 13 opintopistettä. Menetelmäopinnoissa, johtamis- ja yrittäjyystaidoista kiinnostuneille, oli tarjolla kaksi aiheisiin syventyvää kurssia. Lisäksi työyhteisöosaamista ja itsensä johtamista käsiteltiin korkeakoulu- ja työelämätaitoja edistävillä kursseilla, joita käsitellään tämän luvun viimeisessä kappaleessa.

Sosiaalityön koulutuksessa työyhteisö-, johtamis- sekä yrittäjyysosaaminen nousivat esiin vain yhdessä kaikille yhteisessä kurssissa. Kurssilla käsiteltiin tieteenteon etiikkaa ja siihen liitännäisenä tutkimus-, selvitys- ja kehittämistyön johtamiseen tarvittavia eettisiä taitoja. Lisäksi osaksi yleisopintoja kuului yhden opintopisteen laajuinen kurssi, joka valmensi yliopistossa opiskeluun sekä kahden opintopisteen kurssi koskien kriittistä ajattelua, jota tarvitaan työelämässä. (Turun yliopisto 2025b.)

Vertailun perusteella vaikuttaisi siltä, että sosionomien opetussuunnitelmaan kuuluu merkittävästi enemmän sosiaalialan esihenkilötyötä sekä yrittäjyyttä edistäviä kursseja. Sosionomikoulutukseen kuului muun muassa kaikille yhteinen lähijohtamisen ja työyhteisötaitojen -kurssi sekä sosiaali- ja

kasvatuspalveluiden tuottaminen ja yritystoiminta -kurssi (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 12–13).

Yhdeksäs vertailun kohteena oleva kokonaisuus oli oikeudellinen osaaminen. Oikeudelliseen osaamiseen lukeutui esimerkiksi lainsäädäntö, ihmis- ja perusoikeudet, asiakastyössä tehtävät oikeudelliset päätökset sekä asiakkaiden oikeusturva.

Oikeudellinen osaaminen oli merkittävä osa molempia vertailtavia opetussuunnitelmia. Oikeudellisia teemoja käsiteltiin sosionomien opetussuunnitelmassa seitsemällä kaikille yhteisellä kurssilla, joiden laajuus oli yhteensä 35 opintopistettä. Menetelmäopinnot eivät sisältäneet mainintoja oikeudellisista näkökulmista, mutta kaikki asiakasryhmäkohtaiset kokonaisuudet sisälsivät ainakin yhden kurssin, jossa käsiteltiin osaamiskokonaisuuden teemoja.

Sosiaalityön opetussuunnitelmasta löytyi myös seitsemän oikeudellista osaamista edistävää kurssia, joiden laajuus oli yhteensä 26 opintopistettä. Lisäksi opiskelijoille oli tarjolla yksi kahden opintopisteen laajuinen vapaa valintainen kurssi, jossa käsiteltiin muun muassa lapsen oikeuksia systemaattisen työotteen lähtökohtana (Turun yliopisto 2025b).

Molempien opetussuunnitelmien oikeudellinen osaaminen käsitteli esimerkiksi ihmisoikeuksia sekä sosiaalialaa ohjaavaa keskeistä lainsäädäntöä. Sosionomien koulutuksessa esiin nousivat myös työlainsäädäntö sekä tietoturva ohjaava juridinen säädöspohja. Sosiaalityön koulutuksessa taas aikaisemmin mainittujen yleisten teemojen lisäksi esiin nousi Suomen säädösperusta etuuskäsittelyn näkökulmasta.

Viimeinen käsiteltävä osaamisalue oli rakenteellinen sosiaalityö. Rakenteelliseen sosiaalityöhön lukeutui esimerkiksi eriarvoisuutta- ja huono-osaisuutta tuottavien rakenteiden tunnistaminen, poliittisen järjestelmän ja siihen vaikuttamisen ymmärtäminen sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Sosionomien koulutuksessa rakenteellisen sosiaalityön teemat nousivat esiin yhdellä kaikille yhteisellä viiden opintopisteen kurssilla, jossa oppimistavoitteena oli, että opiskelija osaa edistää yhdenvertaisuutta ja toimia rasismin sekä syrjinnän vähentämiseksi. Lisäksi seniori- sekä vammaistyön asiakasryhmäkohtaisissa opinnoissa oli kaksi kurssia, joilla käsiteltiin syrjiviä käytäntöjä ja niiden muuttamista sekä tiedon tuottamista päätöksen teon tueksi eri toimijoille.

Sosiaalityön koulutuksessa ei ollut juurikaan sosionomien koulutusta enempää rakenteellisen sosiaalityön opetusta. Opetussuunnitelmaan kuului yksi kaikille yhteinen viiden opintopisteen kurssi, jolla käsiteltiin rakenteellisen sosiaalityön määritelmää ja lähtökohtia. Lisäksi sosiaalityötä opiskeleville oli tarjolla yks kolmen opintopisteen laajuinen kurssi, jolla käsiteltiin vanhuuspoliittisia asiakirjoja ja strategioita.

5.3 Erillisten kokonaisuuksien vertailu

Turun ammattikorkeakoulun sosionomin opetussuunnitelmasta ja Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaattien opetussuunnitelmasta voidaan irrottaa muutamia opintokokonaisuuksia, joita voidaan verrata keskenään yksittäisinä kokonaisuuksina. Tällaisia kokonaisuuksia ovat harjoittelut, opinnäytetyöt, kieliopinnot, vapaasti valittavat tai sivuaineopinnot sekä korkeakouluopiskeluun valmentavat kurssit. Kokonaisuudet on irrotettu muista kursseista, sillä ne saattaisivat vääristää muiden kurssien vertailua. Lisäksi koin, että kyseiset osa-alueet ovat merkittäviä kokonaisuuksia, joiden erillisestä vertailusta olisi hyötyä tutkimuskysymyksen näkökulmasta.

Harjoittelut

Työelämässä suoritettavat harjoittelut kuuluvat osaksi sosionomien sekä sosiaalityön kandidaattien opetussuunnitelmaa. Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakoluista (18.12.2014/1129, 1:3) velvoitetaan

ammattikorkeakoulututkintoihin johtavien opintojen sisältävän vähintään 30 opintopistettä ammattitaitoa edistävää harjoittelua. Vastaavasti valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (19.8.2004/794, 3:15) määrittelee, että ylempään sosiaalityön koulutukseen tulee sisältyä pakollista harjoittelua. Tuohinon ym. (2012, 9) mukaan sekä sosiaalityön kandidaatin että maisterin tutkintoihin kuuluu käytännönopetusta ja Sosnetin keskinäisen sopimuksen mukaan, käytännönopetusta tulee sisältyä tutkintoihin vähintään 30 opintopistettä.

Harjoitteluiden hyötyjä on käsitelty sekä kotimaisessa tutkimuksessa että kansainvälisessä kirjallisuudessa. Harjoitteluiden kautta voidaan oppia ja kehittää taitoja, saada kokemusta työkentällä toimimisesta ja verkostoitua muiden alan ammattilaisten kanssa (Assaf & Lurie 2003, 11–12). Harjoitteluiden kautta opiskelijat kasvattavat heidän ammatillista asiantuntijuuttaan ja osaamistaan. Uuden oppimisen lisäksi, harjoittelut edistävät erityisesti asiantuntijuuden osa-alueiden syvempää ymmärtämistä ja käytännön tietotaitojen oppimista. (Vesterinen 2002, 166.)

Sosionomien opetussuunnitelmaan kuului Turun ammattikorkeakoulussa 50 opintopistettä harjoittelua. Harjoittelu kokonaisuudet koostuivat kuudesta harjoittelusta, joiden laajuudet vaihtelevat 5–15 opintopisteen välillä. Viiden opintopisteen harjoitteluita olivat vapaaehtoistyön harjoittelu, asiakastyön projektiharjoittelu sekä TKI-harjoittelu. Näiden harjoitteluiden aikana opiskelijat tutustuivat vapaaehtoistyön peruseräisiin, sosiaalialan asiakastyön lähtökohtiin sekä projektitoimintaan työelämä lähtöisesti. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 30–32.)

Sosionomikoulutukseen kuului myös kolme työpaikalla toteutettavaa harjoittelua, joihin sisältyi työpaikalla tehtävän asiakastyön lisäksi harjoittelutehtäviä sekä harjoitteluraportti. Näistä ensimmäinen oli asiakastyön harjoittelu, joka oli laajuudeltaan kymmenen opintopistettä. Harjoittelun päätavoitteisiin kuului muun muassa sosionomin työhön sekä asiakastyön toimintamalleihin ja menetelmiin perehtyminen. Lisäksi harjoittelussa käsiteltiin asiakastyön, vuorovaikutuksen, etiikan ja palvelujärjestelmäosaamisen teemoja.

Myös ammatillinen reflektio nousi esiin yhtenä harjoittelun tavoitteena. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 31.)

Toinen työpaikalla toteutettava harjoittelu oli vaativan asiakastyön tai lähijohtamisen harjoittelu. Harjoittelun sisällöt olivat osittain samanlaisia asiakastyön harjoittelun kanssa, mutta työtehtävänä edellytettiin joko vaativaa asiakastyötä tai lähijohtamisen työnkuvaa. Edellisen harjoittelun teemojen lisäksi harjoittelu edisti johtamis- ja työyhteisötaitoja. Myös asiakastyön dokumentointi nousi uutena lisänä harjoittelun sisältöihin. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 31–32.)

Viimeisenä harjoitteluna sosionomien koulutuksessa oli laajentavan osaamisen harjoittelu, joka oli laajuudeltaan 15 opintopistettä. Harjoittelussa opiskelija toimi sosionomin ammattiroolissa valitsemassaan työpaikassa, joka vastasi hänen henkilökohtaisen opetussuunnitelmansa asiakasryhmäkohtaisten opintojen valintoja. Harjoittelun sisällöt mukailivat osittain edellisten harjoitteluiden sisältöjä, mutta viimeisen harjoittelun päätavoitteena oli, että opiskelija kehittyi sosiaali- ja kasvatustieteiden osaajana. Harjoittelussa käsiteltiin asiakastyön, eettisen osaamisen, palvelujärjestelmäosaamisen, kehittämisosaamisen sekä työyhteisöosaamisen teemoja. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 32–33.)

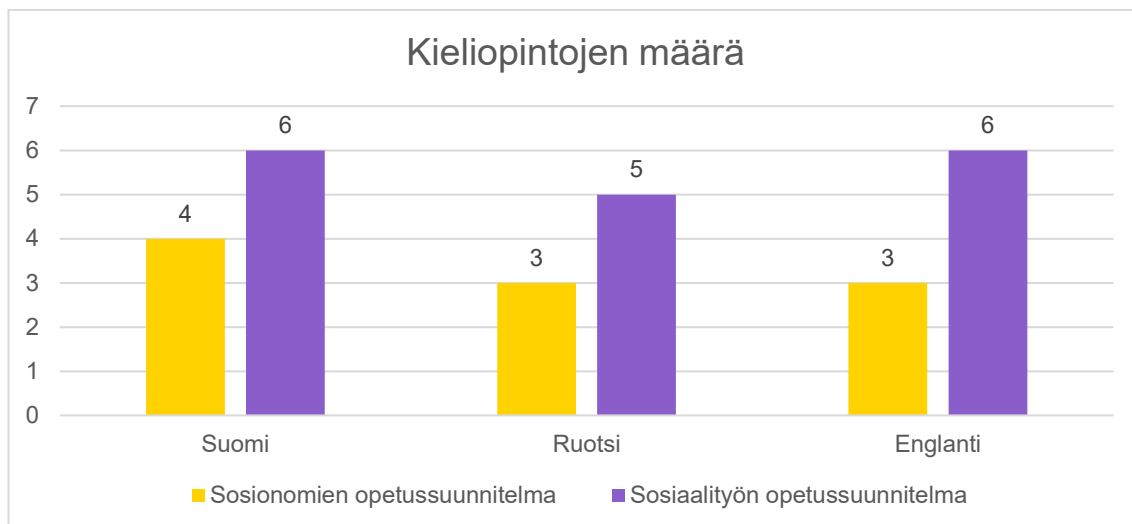
Sosiaalityön kandidaatin opetussuunnitelmaan kuului 15 opintopistettä käytännönharjoittelua. Harjoittelut oli jaettu kahteen opintojaksoon, joista ensimmäinen oli viisi opintopistettä. Käytäntö I -harjoittelussa opiskelijat perehtyivät sosiaalityön asiakassuhteiden rakentumiseen ja toimivien vuorovaikutussuhteiden perusteisiin. Tavoitteena oli, että opiskelija ymmärtäisi sosiaalityön asiakasryhmiä, käytännön tehtävää ja asemaa osana palvelujärjestelmää. Käytäntö I muodostui opintojakson orientoivista luennoista ja seminaarityöskentelystä, jonka lisäksi jakso sisälsi noin viikon mittaisen käytännön sosiaalityön tutustumisjakson. Opintojakson aikana käsiteltiin asiakastyön osaamisen, vuorovaikutusosaamisen sekä palvelujärjestelmäosaamisen teemoja. (Turun yliopisto 2025b.)

Käytäntö II oli sosiaalityön toinen harjoittelujakso, jonka laajuus oli kymmenen opintopistettä. Jakson tavoitteena oli muun muassa, että opiskelija omaksuu sosiaalityön ammatillisia perusvalmiuksia. Opiskelijan tuli jäsentää sosiaalityötä ammatillisena sekä eettisenä toimintana ja kyetä nimeämään sen inhimillisiä sekä yhteiskunnallisia tekijöitä. Opintojakso sisälsi orientaatiota, ennakkotehtäviä, työpaikalla suoritettavaa harjoittelua sekä harjoitteluraportin. Jaksolla käsiteltiin eettisen osaamisen, asiakastyön osaamisen, menetelmäosaamisen, palvelujärjestelmäosaamisen sekä juridisen osaamisen teemoja. (Turun yliopisto 2025b.)

Kieliopinnot

Valviran (2025) mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstöllä täytyy olla riittävä suullinen sekä kirjallinen kielitaito. Lisäksi sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden koulutuksen kielivaatimuksista määrätään valtioneuvoston asetuksissa, joiden mukaan sekä sosionomi että sosiaalityön opiskelijoiden täytyy osoittaa opinnoissaan riittävää suomen ja ruotsin kielitaitoa sekä vähintään yhden vieraan kielen taitoa. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129, 1:7; Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista 19.8.2004/794, 1:6)

Molemmista vertailtavista opetussuunnitelmista löytyi suomen, ruotsin sekä englannin kielen opetusta, mutta sosiaalityön koulutus sisälsi kaikkia kieliopintoja enemmän (Kuvio 6). Sosionomien koulutukseen kuului kolme opintopistettä suomen kielen ja viestinnän opintoja ja yksi vaihtoehtoisten kommunikaatio menetelmien kurssi, joka oli laajuudeltaan yhden opintopisteen. Sosiaalityön koulutukseen kuului yksi opintopiste kieliopintoihin valmistavia opintoja, kolme opintopistettä akateemisia tekstitaitoja ja kaksi opintopistettä asiantuntijan vuorovaikutusosaamista.

Kuvio 6. Kieliopintojen opintopisteiden määrä vertailtavissa opetussuunnitelmissa.

Toisen kotimaisen kielen, eli ruotsin kielen, opintoja oli sosionomien koulutuksessa vain kolme opintopistettä ja opinnot oli liitetty yhdeksi kurssiksi. Sosiaalityön koulutuksessa ruotsin opinnot oli jaettu suullisiin sekä kirjallisiin taitoihin ja opintojen laajuus oli yhteensä viisi opintopistettä. Vieraana kielenä molemmissa opetussuunnitelmissa oli englanti, mutta sosiaalityön koulutuksessa kyseisiä opintoja oli kaksinkertainen määrä, eli yhteensä kuusi opintopistettä.

Opinnäytetyöt

Opinnäytetyöt kuuluvat osaksi molempia vertailtavia tutkintoja. Valtioneuvoston asetuksen yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (19.8.2004/794, 1:9) mukaan alemman korkeakoulututkinnon pääaineen tai koulutusohjelman aineopintoihin täytyy kuulua vähintään kuuden ja enintään kymmenen opintopisteen laajuinen opinnäyte. Ammattikorkeakoulujen osalta asiasta määrätään valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista (18.12.2014/1129, 1:2), jossa määrätään ammattikorkeakoulututkintojen sisältävän opinnäytetyön. Kyseisessä asetuksessa ei kuitenkaan määritellä ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden laajuutta.

Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin tutkintoon kuului kymmenen opintopisteen laajuinen kandidaatin seminaari ja tutkielma. Seminaarin aikana opiskelija laati kandidaatin tutkielman, jossa hän sovelsi osaamistaan, sosiaalitieteellistä tutkimusongelmaa tarkastelevassa työssä. Tutkielman tyyppi sai olla joko kirjallisuuskatsaus tai pienimuotoinen empiirinen tutkimus. Seminaaritapaamiset kuuluivat oleelliseksi osaksi opinnäytetyön prosessia, tutkimusta työstettiin ja esitettiin niiden yhteydessä. Opinnäytetyö prosessiin kuului myös kypsyysnäytteen antaminen tutkielman jälkeen (Turun yliopisto 2025b.)

Turun ammattikorkeakoulun sosionomien opetussuunnitelmaan kuului 15 opintopisteen laajuinen opinnäytetyö. Opinnäytetyö oli jaettu kolmeen kurssikokonaisuuteen, joiden aikana opiskelija suunnitteli, toteutti ja raportoi kehittämis- tai tutkimustoimintaa. Myös sosionomien opinnäytetyöhön kuului työpajatyöskentelyä sekä kypsyysnäyte. Koska sosionomien opinnäytetyö tuli tehdä ulkopuoliselle toimeksiantajalle, opinnäytetyö prosessiin kuului yhteistyö toimeksiantajan kanssa sekä toimeksiantajan arvio. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 14–16.)

Vapaasti valittavat opinnot

Opintopolun (2025a) mukaan yliopistokoulutukseen voi kuulua sivuaineopintoja. Analyysin perusteella Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin tutkinto sisälsi kahdet erillisistä oppiaineista suoritettavat sivuaineopinnot. Sivuaaineopinnot olivat laajuudeltaan 25 opintopistettä per kokonaisuus eli yhteensä opintosuunnitelmaan kuului 50 opintopistettä sivuaineopintoja. Sivuaaineopintojen oppiaineet olivat opiskelijan päätettävissä, kunhan opinnot olivat joko perusaineopintoja tai niitä vastaava kokonaisuus. (Turun yliopisto 2025b.)

Ammattikorkeakoulututkintoihin ei kuulu sivuaineopintoja, mutta niihin kuuluu vapaasti valittavia opintoja (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129, 1:2). Turun ammattikorkeakoulun sosionomin

opintosuunnitelmaan kuului yhteensä 15 opintopistettä näitä opintoja. Opintojen tarkoituksena oli antaa opiskelijalle mahdollisuus monipuolistaa tai syventää sosiaali- ja kasvatustieteen osaamistaan heidän omien tavoitteidensa mukaisesti. Vapaasti valittavia opintoja pystyi myös suorittamaan opiskelijajayhdistys- ja opiskelijatutorointitoiminnalla sekä tutkintoa vastaavalla palkkatyöllä. (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 14)

Muut opinnot

Vertailtaviin opetussuunnitelmiin kuului myös korkeakoulu- ja työelämään valmentavia opintoja. Sosionomin koulutuksessa nämä opinnot olivat laajuudeltaan yhteensä 5 opintopistettä ja sisälsivät muun muassa Turun ammattikorkeakoulussa toimimisen periaatteita, ammatillisen kasvun ja ammatti-identiteetin edistämistä sekä opiskeluelämästä työelämään siirtymisen tukemista (Turun ammattikorkeakoulu 2025c, 7–8). Sosiaalityöntekijöiden koulutuksessa oli yhden opintopisteen kurssi yliopisto-opintojen käytännöistä ja yksi kolmen opintopisteen kurssi kriittisestä ajattelusta (Turun yliopisto 2025b).

6 Yhteenveto ja pohdinta

6.1 Tuloksien yhteenveto

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia yhteneväisyyksiä ja eroja Turun ammattikorkeakoulun sosionomien opetussuunnitelman ja Turun yliopiston sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin opetussuunnitelman välillä on.

Opetussuunnitelmissa on jo lähtökohtaisesti se ero, että sosionomikoulutuksesta valmistuneet voivat hakea oikeuden harjoittaa sosionomin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä, kun taas sosiaalityöntekijän ammattiin edellytetään ylempää korkeakoulututkintoa (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817, 2:7, 2:8). Sosiaalityön valtiotieteiden kandidaatin sekä maisterin tutkinnosta puhutaan myös yhtenä kokonaisuutena (Turun yliopisto 2025a). Tästä voisi päätellä, että merkittävä osa sosiaalityön valtiotieteiden kandidaateista jatkaa suoraan sosiaalityön maisterin opintoihin.

Sosionomit taas eivät voi jatkaa suoraan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon, sillä ylempään ammattikorkeakoulututkinnon hakuehtona on soveltuva ammattikorkeakoulututkinto sekä vähintään kahden vuoden työkokemus asianomaiselta alalta ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen. (Opintopolku 2025b)

Vertailun perusteella vaikuttaisi siltä, että vaikka näiden kahden opetussuunnitelman sisällöistä löytyi samoja piirteitä, on niissä myös paljon eroja. Osaamisalueiden painotuksissa on merkittäviä eroja ja myös samojen osaamisalueiden sisällä näkökulmat voivat erota toisistaan.

Koulutuksen sisällöt vaikuttaisivat vastaavan ainakin jossain määrin sosiaalialan työnjakoa. Sosionomien työtehtäviin liittyy merkittäväällä tavalla päivittäinen asiakastyö ja siinä käytettävät menetelmät. Sosionomien koulutuksessa asiakastyön osaaminen, menetelmäosaaminen sekä palvelujärjestelmäosaaminen ovatkin merkittäviä painopisteitä. Sosionomien

koulutukseen kuului myös yrittäjyys sekä johtamisopintoja, joihin pystyi myös syventymään tarkemmin menetelmäopinnoissa.

Sosiaalityöntekijöiden työtehtävissä taas korostuu erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden tilanteista vastaaminen, laajojen kokonaisuuksien hallitseminen sekä tutkimuksellinen työote. Opetussuunnitelmassa työkentän vaatimukset näkyvät erityisesti tutkimusosaamisen edistämisenä sekä yhteiskuntaosaamisessa, jossa sosiaalityön koulutuksen näkökulmana oli erityisesti ilmiöiden ja yhteiskunnan rakenteiden ymmärrys. Vaikka sosionomien opetussuunnitelmassa oli lähes saman verran yhteiskuntaosaamista edistävää koulutusta, se painottui huomattavasti enemmän osallisuuden ja omaehtoisen toimijuuden edistämiseen. Lisäksi sosionomien TKI-osaaminen keskittyi erityisesti kehittämistyön ympärille.

Molemmissa koulutuksissa käsiteltiin melko laajasti eettisiä sekä oikeudellisia teemoja. Eettisissä teemoissa ei ollut suuria eroja, mutta oikeudellista osaamista edistävillä kursseilla oli havaittavissa jonkin verran näkökulmallisia eroja. Näkökulmalliset erot näkyivät esimerkiksi siten, että sosionomien koulutuksessa käytiin läpi myös työlainsäädäntöön sekä palveluiden tuottamiseen liittyvää juridista säädöspohjaa, kun taas sosiaalityön koulutuksessa yhteisten teemojen lisäksi lainsäädäntöön paneuduttiin etuuskäsittelyn näkökulmasta. Näiden osaamisalueiden erot vaikuttivat kuitenkin melko pieniltä ja vertailun pohjalta vaikuttaa siltä, että molemmat tutkinnot rakentavat vahvaa oikeudellista sekä eettistä osaamista.

Käytännön harjoittelut loivat myös merkittävän eron opetussuunnitelmien välille. Sosionomien opetussuunnitelma sisälsi 50 opintopistettä harjoitteluita, jotka suoritettiin joko sosiaalialan työpaikalla tai projektin omaisesti. Sosiaalityön koulutukseen kuului vain 15 opintopistettä käytännön harjoittelua. Vastapainona sosiaalityön koulutukseen kuului 50 opintopistettä sivuaineopintoja, jotka opiskelija sai valita oman kiinnostuksensa mukaan. Sosionomien koulutukseen kuului vain 15 opintopistettä täysin vapaasti valittavia opintoja.

6.2 Tutkimuksen eettisyys, luotettavuus ja aineisto

Tutkimuksen tekoon liittyy Hirsjärven ym. (2007, 23) mukaan monia eettisiä kysymyksiä. Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää tutkimuksen tekoa hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaan. Näihin käytäntöihin kuuluu muun muassa tiedeyhteisön tunnistamien toimintatapojen käyttäminen, kuten tutkimuksen tekeminen rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti. Tutkimus täytyy myös toteuttaa ja raportoida yksityiskohtaisesti sekä tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. Olen pyrkinyt tässä tutkimuksessa toimimaan juuri näiden periaatteiden mukaisesti.

Tutkimuksessa ei käsitelty luottamuksellista aineistoa, sillä sekä tutkimusaineistot sekä niiden vertailussa käytetyt viitekehykset ovat julkisia. Tutkimuksessa ei siis tarvitse paneutua merkittävästi tutkimusaineiston eettisyyteen liittyviin kysymyksiin. Tutkimuksen aikana käsittelin aineistoa huolellisesti ja se on myös tarkistettu kahdesti ensimmäisen analyysikerran jälkeen virheiden minimoimiseksi. Tutkimuksen subjektiivisuuden vähentämiseksi, käytin tutkimusmateriaalin analysoinnissa kriteerejä, joiden sisällöt on pelkistetty avainsanoihin, joiden esiintyvyyttä hain molemmista opetussuunnitelmista. Koska opetussuunnitelmien sisältöjä on analysoitu ennalta määritettyjen termien ja avainsanojen kautta, tutkimuksen tuloksissa on ollut vähemmän tilaa omille tulkinnoille.

Kyseessä on kuitenkin laadullinen tutkimus, jonka vuoksi tulokset tulevat olemaan subjektiivisen tulkinnan tulosta. Melin (2005, 59) mainitseeikin vertailevan tapaustutkimuksen ongelmana systemaattisuuden ja yleistämisen. Systemaattisuuden haasteet näkyvät tapauksien valinnassa sekä etsittävien piirteiden valinnassa. Päätökset ovat aina valikoivia, sillä käytännössä on mahdotonta huomioida tapauksien kaikki piirteet.

Tässä tutkimuksessa vertailtavat opetussuunnitelmat, eli niin sanotut tapaukset, määräytyivät toimeksiannon kautta. Vaikka tapaukset määräytyivät ulkopuolisen tekijän toimesta, ne ovat hyvin vertailukelpoisia keskenään. Opetussuunnitelmat ovat saman tasoisia Suomen tutkintojen viitekehyksen mukaan (Opetushallitus

2025b). Lisäksi Turun ammattikorkeakoulu sekä Turun yliopisto sijaitsevat samalla alueella ja molemmat tutkinnot kuuluvat sosiaalialan koulutukseen.

Vaikka opetussuunnitelmat ovatkin hyvin vertailukelpoisia, on tärkeä ottaa huomioon tutkintojen sijoittuminen työkentälle, jota käsitellään tarkemmin luvussa 3. Lisäksi tutkintojen pituuksissa on eroa, mikä täytyy ottaa huomioon tuloksia tarkkaillessa. Melin (2005, 59) huomioi myös, että tutkittaessa samankaltaisia tapauksia on riskinä, että tutkimus pelkistyy vain tietyn alueen kuvaukseksi.

Tutkimuksessa tulisi Hirsjärven ym. (2007, 226) mukaan miettiä myös tutkimustulosten toistettavuutta eli reliabiliteettia. Tässä tutkimuksessa reliabiliteetti ei välttämättä ole kovin korkea, sillä tutkimustulokset todennäköisesti vaihtelisivat eri instituutioiden opetussuunnitelmien välillä. Lisäksi tulokset saattaisivat olla erilaisia riippuen siitä, millaista viitekehystä vertailussa käytetään.

Tutkimuksen validiteetti, eli pätevyys lienee melko hyvä. Kumar (1999, 137) määrittelee validiteetin tiedoksi siitä, kuinka hyvin käytetty menetelmä tai työkalu vastaa tutkimuskysymyksiin. Tässä tutkimuksessa sisältöanalyysi sekä vertailu lienevät loogisia toimintamalleja etsiä yhtäläisyyksiä sekä eroavaisuuksia tapausten välillä ja näin ollen vastata tutkimuskysymyksiin.

6.3 Lopuksi

Tämän tutkimuksen tekeminen on ollut minulle pitkä, mutta antoisa prosessi. Tutkimustyö on laajentanut ymmärrystäni etenkin tutkimustyöstä ja sen rakenteesta, mutta olen lisäksi huomannut myös henkilökohtaista kasvua työn aikana. Henkilökohtaisen kasvun lisäksi koen, että oma ammatti-identiteettini on kehittynyt prosessin aikana erityisesti siksi, että tutkimusaihe kosketti osin sosionomikoulutuksen tuottamaa osaamista ja sosionomien sijoittumista sosiaalialan työkentälle.

Aiheeseen paneutumisen myötä minulle on syntynyt parempi ymmärrys siitä, mihin oma koulutukseni valmistaa minua ja toisaalta myös siitä, miten voisin kehittyä sosiaalialan ammattilaisena, mikäli haluaisin opiskella sosiaalialaa lisää tulevaisuudessa. Ymmärrän myös paremmin työnjakoa sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien välillä, mikä on varmasti tärkeää sosiaalialalla työskennellessä.

Tutkimusta tehdessäni huomasin, että vaikka aihetta on tutkittu jonkin verran viime vuosien aikana, on siitä edelleen melko niukasti tietoa. Erityisesti sosionomien sekä sosiaalityöntekijöiden sijoittumisesta työkentälle vaikuttaisi olevan vain vähän konkreettisia esimerkkejä, joista tulevien ammattilaisten olisi helppo hahmottaa, miten nämä ammatit eroavat toisistaan. Voisinkin kuvitella, että erityisesti sosionomien ammatti-identiteetin kannalta voisi olla merkityksellistä, jos aihetta tutkittaisiin vielä tarkemmin.

Ymmärtääkseni alkuperäisessä opinnäytetyöyhteistyössä yhtenä tavoitteena on ollut selvittää, voisiko sosionomien siirtymistä sosiaalityön opintoihin sujuvoittaa. Aihetta on nyt tutkittu jonkin verran, mutta tulevaisuudessa yksi tutkimuksen näkökulma voisi olla esimerkiksi se, miten sosionomitausta vaikuttaa asiakkaan kokemukseen sosiaalityöntekijän kohtaamisesta. Ylipäätään voisi olla hyödyllistä tutkia tarkemmin, mitä sosionomitutkintotausta voi antaa sosiaalityötä opiskelevalle sekä hänen tulevilla asiakkailleen.

Lopuksi haluaisin jakaa vielä erään henkilökohtaisen huomioni opinnäytetyöni loppuun. Opinnäytetyöprosessi on ollut koko koulutukseni haastavin ja työläin kokonaisuus, enkä usko, että olen tämän kokemuksen kanssa yksin. Opinnäytetyön tekeminen on edellyttänyt minut pysähtymään ja miettimään, mikä työssäni on oleellista, mitä minulta odotetaan ja toisaalta myös sitä, mitä minä voin realistisesti omalla työpanoksellani tuottaa. Prosessi on pakottanut minut kohtaamaan oman epäonnistumisen pelkoni, ja sen ansiosta voinkin nyt rehellisesti sanoa, että olen todella tehnyt parhaani tämän opinnäytetyön eteen. Vaikka opinnäytetyöni arviointi jännittääkin minua, päälimmäisenä tunteena projektin lopussa on valtava onnistumisen tunne. Tein suuren ja ajoittain lähes mahdottomalta tuntuneen projektin sinnikkäästi alusta loppuun, ja siitä saa ja pitääkin olla ainakin hieman ylpeä.

Lähteet

Assaf, S. & Lurie, R. 2003. The WetFeet insider's guide to getting your first ideal internship. 2004 edition. Kalifornia: WetFeet. E-Kirja. Viitattu 23.04.2025.

<https://ebookcentral.proquest.com/lib/turkuamk-ebooks/detail.action?docID=4388481>. Vaatii käyttäjätunnuksen.

Euroopan unioni 2025. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (EQF). Viitattu 01.05.2025

<https://europass.europa.eu/fi/europass-tyokalut/eurooppalainen-tutkintojen-viitekehys>.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

IFSW. 2014. Global Definition of Social Work. Viitattu 22.04.2025.

<https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>.

IFSW. 2018. Global Social Work Statement of Ethical Principles. Viitattu 29.01.2025.

<https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/>.

Juhila, K. 2021. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 08.11.2024.

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>.

Kananoja, A. 2017a. Asiakastyön yleiset lähtökohdat sosiaalialalla. Teoksessa Kananoja, A.; Lähteinen, M. & Marjamäki, P. (toim.) Sosiaalityön käsikirja. 4., uudistettu painos. Helsinki: Tietosanoma Oy, 173–192.

Kananoja, A. 2017b. Sosiaalityö ammattina. Teoksessa Kananoja, A.; Lähteinen, M. & Marjamäki, P. (toim.) Sosiaalityön käsikirja. 4., uudistettu painos. Helsinki: Tietosanoma Oy, 27–32.

Kinos, S. 2020 Sosionomit (ylempi AMK) muuttuvilla työmarkkinoilla. Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään, osaaminen ja toimintaympäristön haasteet. Väitöskirja. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Koulutussosiologian

tutkimuskeskus. Turku: Turun yliopisto. Viitattu 07.05.2025

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-8014-7>.

Kumar, R. 1999. Research methodology. A step-by-step guide for beginners. London: SAGE.

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817. Viitattu 22.04.2025.

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/817>.

Lähteinen, S.; Raitakari, S.; Hänninen, K.; Kaittila, A.; Kekoni, T.; Krok, S. & Skaffari, P. 2017. Sosiaalityön koulutuksen tuottama osaaminen. SOSNET julkaisuja 7. Rovaniemi: Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet. Viitattu 25.04.2025.

<https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=198a1ca7-7692-4899-863d-154064f438b7>.

Melin, H. 2005. Vertailevan tutkimuksen monet lähtökohdat. Teoksessa Räsänen, P.; Anttila, A. & Melin, H. (toim.) Tutkimus menetelmien pyörteissä. Sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat. Jyväskylä: PS-kustannus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö & sanastokeskus ry 2024. Opetus- ja koulutussanasto (OKSA). 3. laitos. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 18.04.2025.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-751-2>.

Opetushallitus 2025a. Säännellyt ammatit Suomessa. Viitattu 18.04.2025.

<https://www.oph.fi/fi/palvelut/tutkintojen-tunnustaminen/saannellyt-ammait-suomessa>.

Opetushallitus 2025b. Tutkintojen viitekehykset. Viitattu 18.04.2025.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-viitekehykset>.

Opintopolku 2025a. Yliopistotutkinnot. Viitattu 18.04.2025.

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/yliopistotutkinnot>.

Opintopolku 2025b. Ammattikorkeakoulututkinnot. Viitattu 18.04.2025.

<https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/ammattikorkeakoulututkinnot>.

Pakarinen, T. & Kananoja, A. 2017. Sosiaalihuollon ja sosiaalityön johtaminen. Teoksessa Kananoja, A.; Lähteinen, M. & Marjamäki, P. (toim.) Sosiaalityön käsikirja. 4., uudistettu painos. Helsinki: Tietosanoma Oy, 471–484.

Pekkarinen, E. 2010. Sosiaalialan arvojohtajat ja muutoksen managerit. Laadullinen katsaus sosiaalialan johtamisen tutkimuksesta. Avauksia 7/2010. Helsinki: THL. Viitattu 14.04.2025.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085363>.

Pohjola, A. 2014. Rakenteellisen sosiaalityön paikannuksia. Teoksessa Pohjola, A.; Laitinen, M. & Seppänen, M. (toim.) Rakenteellinen sosiaalityö. Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2014. Helsinki: UNIpress, 16–36.

Raatikainen, E.; Rahikka, A., Saarnio, T. & Vepsä, P. 2019. Ammattina sosionomi. 3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Salo, H. 2023. ”En tarkoita, että toinen on huono ja toinen parempi, vaan ne ovat vaan kaksi tosi erilaista”. Millaista asiantuntijuutta sosiaalityön koulutus tuottaa ja miten se eroaa sosionomi (AMK) koulutuksen tuottamasta asiantuntijuudesta. Pro gradu -tutkielma. Sosiaalityön oppiaine. Turku: Turun yliopisto. Viitattu 24.04.2025.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202401091995>.

SOAMK 2023. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. Viitattu 25.04.2025.

<https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>.

SOAMK 2024. Sosiaalialan tutkinnot, kompetenssit ja suositukset. Viitattu 25.04.2025.

<https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>.

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301. Viitattu 06.05.2025

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1301>.

Sosnet 2024. Sosnet yliopistoverkosto. 25.04.2025.

<https://www.sosnet.fi/FI/Sosnet>.

Talentia 2017. Malli sosiaalihuollon laillistettujen ammattihenkilöiden työnjaon laatimiseksi sosiaalialan työpaikoille. Viitattu 24.04.2025.

https://www.talentia.fi/wp-content/uploads/2018/02/Talentia_sosiaalihuollon-ammattihenkilöiden-työnjakomalli-.pdf.

Talentia 2025a. Sosiaalityöntekijä. Viitattu 23.04.2025.

<https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/ammaitit-ja-patevyydet/ammaitit-ja-tutkinnot/sosiaalityontekija/>.

Talentia 2025b. Sosionomi (AMK). Viitattu 23.04.2025.

<https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/ammaitit-ja-patevyydet/ammaitit-ja-tutkinnot/sosionomi-amk/>.

Talentia 2025c. Varhaiskasvatuksen sosionomi. Viitattu 23.04.2025.

<https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuva/>.

Tampereen yliopisto 2025. Miten johtaa itseään hanketyössä? Viitattu 14.04.2025.

<https://projects.tuni.fi/taikoja/uncategorized/miten-johtaa-itseaan-hanketyossa/>.

THL 2023a. Palveluohjaus. Viitattu 18.04.2025.

<https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/palveluohjaus>.

THL 2023b. Osallisuuden edistäjän opas. Viitattu 14.04.2025.

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-088-0>.

THL 2024. Rakenteellinen sosiaalityö. Viitattu 16.04.2025.

<https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosiaalihuollon-kehittamisohjelma/rakenteellisen-sosiaalityon-selvitys>.

Tuohino, N.; Pohjola, A & Suonio, M. 2012. Sosiaalityön käytännönopetus kohti tutkimusperustaista työelämäsuhteissa oppimista. Teoksessa Tuohino, N.; Pohjola, A & Suonio (toim.) Sosiaalityön käytännönopetus liikkeessä. SOSNET julkaisuja 5. Rovaniemi: Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet. Viitattu 23.04.2025, 8–18.

<https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=64b15976-1b21-4e9d-9ae7-a4c60543ea88>.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. 11., uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turun ammattikorkeakoulu 2025a. Turku AMK. Viitattu 18.04.2025.

<https://www.turkuamk.fi/turun-amk/>.

Turun ammattikorkeakoulu 2025b. Sosionomi AMK. Viitattu 18.04.2025.

<https://www.turkuamk.fi/koulutukset/sosionomi-amk/>.

Turun ammattikorkeakoulu 2025c. Sosionomi (AMK) opetussuunnitelma 2022. Viitattu 21.04.2025.

<https://opinto-opas.turkuamk.fi/attachment/18464/18825>.

Turun yliopisto 2025a. Sosiaalityö, valtiotieteiden kandidaatti ja valtiotieteiden maisteri (3 v + 2 v). Viitattu 18.04.2025.

<https://www.utu.fi/fi/opiskelijaksi/sosiaalityo-valtietieteiden-kandidaatti-ja-valtietieteiden-maisteri-3-v-2-v>.

Turun yliopisto 2025b. Sosiaalityö, valtiotieteiden kandidaatti, 2022–2024. Viitattu 21.04.2025.

<https://opas.peppi.utu.fi/fi/ohjelma/90209?period=2022-2024>.

Turun yliopisto 2025c. Turun yliopiston strategia. Viitattu 18.04.2025.

<https://www.utu.fi/fi/yliopisto/strategia>.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129. Viitattu 23.04.2025.

<https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2014/1129>.

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista 19.8.2004/794. Viitattu 23.04.2025.

<https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/2004/794>.

Valvira 2025. Riittävän kielitaidon osoittaminen. Viitattu 25.04.2025.

<https://valvira.fi/ammattioikeudet/riittava-kielitaito>.

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540. Viitattu 23.04.2025.

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/540>.

Vesterinen, M. 2002. Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittymistä ammattikorkeakoulussa. Väitöskirja. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 23.04.2025.

<https://urn.fi/URN:ISBN:951-39-1300-7>.

Vilén, M.; Leppämäki, P. & Ekström, L. 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. 3., uudistettu painos. Helsinki: WSOY.